

MALI JAMANA

Peresidan ka baarata
Mara labènni bolofara

Malidenw jòyòrò faso jòli la

Peresidan ka baarada

Mara labènni bolofara
B.P. 1528
Bamakò

**Malidenw jòyòrò
faso jòli la**

nowanburu kalo
san 1983

Nin gafe in dilanna mara labènni bolofara baarakèlaw fè, peresidan ka baarada la. U dèmèna nin baara la balikukalan karamògò faamuyalen dów fè, ani balikukalan nataliye dilanna Amadu Sandògò.

Jamana yèrèmahòrnyalenw ka tòn bolofara min bè Mali kòndò, o ka baarada min bè ka Mali dèmè a ka mara labènni na, o de ye gafe in dilanni musakaw bée ta.

U bée ni ce.

Mara labènni bolofara nyèmògò

San dama dɔ ninnu kɔndɔ, Mali gofɛrɛnaman y'i mago don jamana maracogo la, ka fɛerɛw nyini, maracogo in bɛ se ka nɔgɔya don faso nyɛtaa baaraw la cogo min na.

O kama, bolofara dɔ sigira peresidan ka baarada la, k'a tɔgɔ da ko "mara labɛnni bolofara". Jɛkulu fana sigira, min bɛ o bolofara mɔgɔw sɔn hakili la.

O bolofara n'o jɛkulu nɔ yera ko caman na, k'a ta forobabaarakɛlaw kalanko n'u ka baarakɛcogow la, ka t'a bila sɛriwusidaw lataamani n'u ka musakaw nyɛnabɔli la.

Min ye Mali marabolow maracogo ye, u y'o fana lajɛ, k'a fɔ ko o yɔrɔw tɛ se ka mara ka nyɛ ni marabolo kɔndɔ mɔgɔw yɛrɛ ma jɔyɔrɔ sɔrɔ u ka yɔrɔw mara baara la : marabolo nyɛmɔgɔ ni Maliden tɔw ka kan ka nyɔgɔn sɔn hakili la, ani k'u bolo don nyɔgɔn bolo faso jɔli baara bɛɛ la.

O miiriya tɛ bolofara in mɔgɔw dama ta ye, o ye Mali nyɛmɔgɔ bɛɛ ta ye : hali kosa in na, san 1983 sɛtanburu kalo tile 22 laadala jɛmukan kɔndɔ, peresidan Musa Tarawele y'i sinsi kosɛbɛ Malidenw yɛrɛ jɔyɔrɔ kan faso jɔli la. O jɛmukan in kɔndɔ, a y'a jira ko Malidenw jɔyɔrɔ sabatili faso nyɛtaa baaraw la, o de ye forobatɔnba ni gofɛrɛnaman hamɛnanko ye sanga ni waati bɛɛ.

O tuma na, arɔndisiman kɔnsɛyiɔw, ni sɛrɛkili kɔnsɛyiɔw, ani erezɔn kɔnsɛyiɔw sigira, yaasa Malidenw ka se k'u jɔyɔrɔ jɔnjɔn an'u seko damajira kɛ faso jɔli la.

O jɛkulu sigilen ninnu kɔndɔ, jama y'a ka dannaya da mɔgɔ minnu kan, olu na se ka yiriwali baara kɛtaw dantigɛ u yɛrɛ ka marabolow nyɛtaa kama. O mɔgɔ sugandilenw na se fana ka bɛn baara kɛta dantigɛlenw waleya fɛerɛw kan, i n'a fɔ : baarakɛminɛnw, ni musakaw, ani baara kɛbagaw yɛrɛ sɔrɔli.

Nka..

An k'a dɔn ko jɛkulu sigilen ninnu lataamani konyuman, i n'a fɔ, sariya y'a jira cogo min na, o tɛ sabati abada, fo u sigira mɔgɔ minnu ka nafa sɔrɔli kama, ani mɔgɔ minnu ka kan k'u nimaya, olu kelen kelen bɛɛ k'u ka baara kɛta dɔn ani k'u kɛ a nyɛ ma.

Nin gafe in dilan kunba ye o de ye, yaasa ka Malidenw bɛɛ kunnafoni jamana

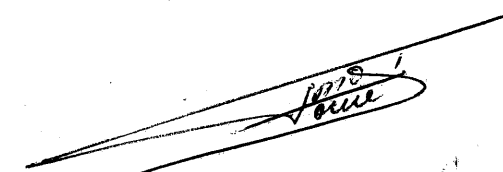
maracogow kan, k'a ta Mali mara labɛn cogo la, ka n'a bila jɛkulu sigilenw ni kɔnsɛyiɔw la, ani sariyatasɛbɛnw minnu bɛ o bɛɛ nyɛnabɔ. Nyɛgɛnw dilanna ka kɛ liburu in na, minnu bɛna mɔgɔw dɛmɛ ka kunnafoniw faamuya.

Gafe in sɛbɛnnen bɛ bamanankan de la ; ni ala sɔnna, a na bayɛlɛma Mali kan tɔw fana la, a kɔndɔ kumaw kana dogo Maliden si la.

An b'a nyini gafe in kalanbagaw fɛ, n'u ye hakilina sɔrɔ, min bɛ se ka a kɔndɔ kumaw faamuyali nɔgɔya a kalanbagaw bolo, u k'u miirinata lase mara labɛnni bolofara ma. O bɛ kɛ sababu ye, gafe in ka se ka labɛn, k'a nyɛ ka taa a fɛ.

An bɛ kuma kuncɛ ni foli ni tanuni ye, ka taa mɔgɔw ma, minnu ye mara labɛnni bolofara dɛmɛ ka gafe in dilan. An ka foli bɛ mɔgɔw ye, minnu fana bɛna u cɛiri gafe in jɛnsɛnni na Mali kɔndɔ, ani a kɔndɔ kumaw nyɛfɔli la Malidenw ye.

Peresidan ka baarada kuntigi

Mohamɛdi Alihusɛni Ture

Nin gafe in bè kunnafoni di fèn minnu kan, olu filè nin ye:

kuma nyèbila.....nyè 5 ni nyè 6

1. Mali mara labèn cogo n'a sinsi cogo

- Mali marabolow .....nyè 8 fo nyè 11
- marabolo nyèmògòw.....nyè 12 ni nyè 13
- marabolo nyèmògò dankanw .....nyè 14

2. jèkulu sigilenw baara sira fè

- yiriwali komite.....nyè 16 fo nyè 18
- kònsèyi.....nyè 19 fo nyè 21
- forobatònba.....nyè 22 ni nyè 23

3. kònsèyi

- dugu kònsèyi
  1. dugu kònsèyi sigili.....nyè 26 ni nyè 27
  2. dugu kònsèyi lataamani.....nyè 28 ni nyè 29
  3. dugu kònsèyi ka baara kètaw.....nyè 30 fo nyè 33
  4. dugu kònsèyi ni jèkulu tòw cèla.....nyè 34 ni nyè 35
- aròndisiman kònsèyi
  1. aròndisiman kònsèyi sigili.....nyè 36 fo nyè 39
  2. aròndisiman kònsèyi lataamani.....nyè 40 fo nyè 43
  3. aròndisiman kònsèyi ka baara kètaw .....nyè 44 fo nyè 49
  4. aròndisiman kònsèyi ni jèkulu tòw cèla.....nyè 49
- sèrèkili kònsèyi
  1. sèrèkili kònsèyi sigili .....nyè 50 fo nyè 52
  2. sèrèkili kònsèyi lataamani .....nyè 53 ni nyè 54
  3. sèrèkili kònsèyi ka baara kètaw .....nyè 55 ni nyè 56
  4. sèrèkili kònsèyi ni jèkulu tòw cèla .....nyè 57
- erezòn kònsèyi
  1. erezòn kònsèyi sigili .....nyè 58 fo nyè 60
  2. erezòn kònsèyi lataamani.....nyè 61
  3. erezòn kònsèyi ka baara kètaw .....nyè 62
  4. erezòn kònsèyi ni jèkulu tòw cèla.....nyè 63

4. sariyatasèbèn.....nyè 65 fo nyè 67

KUMA NYÈBILA

Mali sariyaba ko :

Mali jamana bè Malidenw sago de la.

A fanga ye Malidenw de ta ye.

Fanga in bè boli Malidenw de fè u yèrè ye.

O kòrò ye ko Mali jamana tè mara Malidenw kò; a tè yiriwa Malidenw kò. Mògò wèrè si tè se ka Mali jamana jò k'a kè Malidenw sago ye, n'u yèrè tè.

O de kama,

Fanga jòsen fèn o fèn sigilen bè Mali kòndò, o bée sigira Malidenw de fè, u yèrè ka hère kama. O jòsen kelen kelen bée kòndò, Malidenw yèrè de bè Mali mara ani k'a baara, u hakilina siraw fè, an'u haminanko nyè siraw kòndò.

Sariyaba ko Mali fanga jòsenw ye pariti ye, ani peresidan, ani gofèrènaman, ani depite jèkulu, ani kiritigèsoba, ani faama ka kiritigèso.

Pariti ye Malidenw ka kelenya tònba ye; ale de bè Mali poliki dantigè, n'o ye Malidenw ka dinyelatigè taabolow ye, sòrò sira fè, hadamadenya sira fè, ani dònnya sira fè.

Pariti de bè Mali peresidan sugandi, k'a jira Malidenw na, u ka sòrò k'a ka peresidanya sabati wote kòndò. Peresidan ye Mali kuntigiba ye, ale de bè jamana mara, ani k'a lakana.

Gofèrènaman ye jèkulu ye, min bè sigi peresidan fè; ale de bè peresidan demè ka Mali mara, ani k'a baara Malidenw sago la.

O la, gofèrènaman ka baara kòndò, a mana sariya o sariya ta, a b'o latèmè depite jèkulu ma. Olu b'o sariya lajè sira bée fè, n'a y'a sòrò, a bè bèn Malidenw hakilinataw ma.

Kiritigèso minnu kofòlen filè, olu bè kòlòsili kè tuma bée, k'a dòn k'a fò ni Mali bè mara a mara cogo la, ka bèn sariyaba ka fòlenw ma.

Nin bée b'a jira ko Mali fanga ye Malidenw de ta ye : a bè sigi Malidenw de fè, a bè baara kè Malidenw yèrè de ye, i n'a fò, sariyaba y'a fò cogo min na.

Nka,

Nin b̄e k̄ò f̄è, gof̄er̄enaman ȳer̄è y'a ye, k'a d̄òn ko baara t̄è nȳè Malidenw k̄ò; a t̄è se ka k̄è u sago ye, fo u ȳer̄è k'u hakilinataw jira, ani k'u j̄òȳòr̄ò d̄òn k'a k̄è baara la.

O de kama, gof̄er̄enaman ȳer̄è y'a nyini ka j̄èkulu d̄òw sigi, minnu b'a to sanga ni waati b̄e, j̄èkaf̄ò ani j̄èkak̄è b̄è se ka don Mali yiriwali baara la.

Sisan sa,

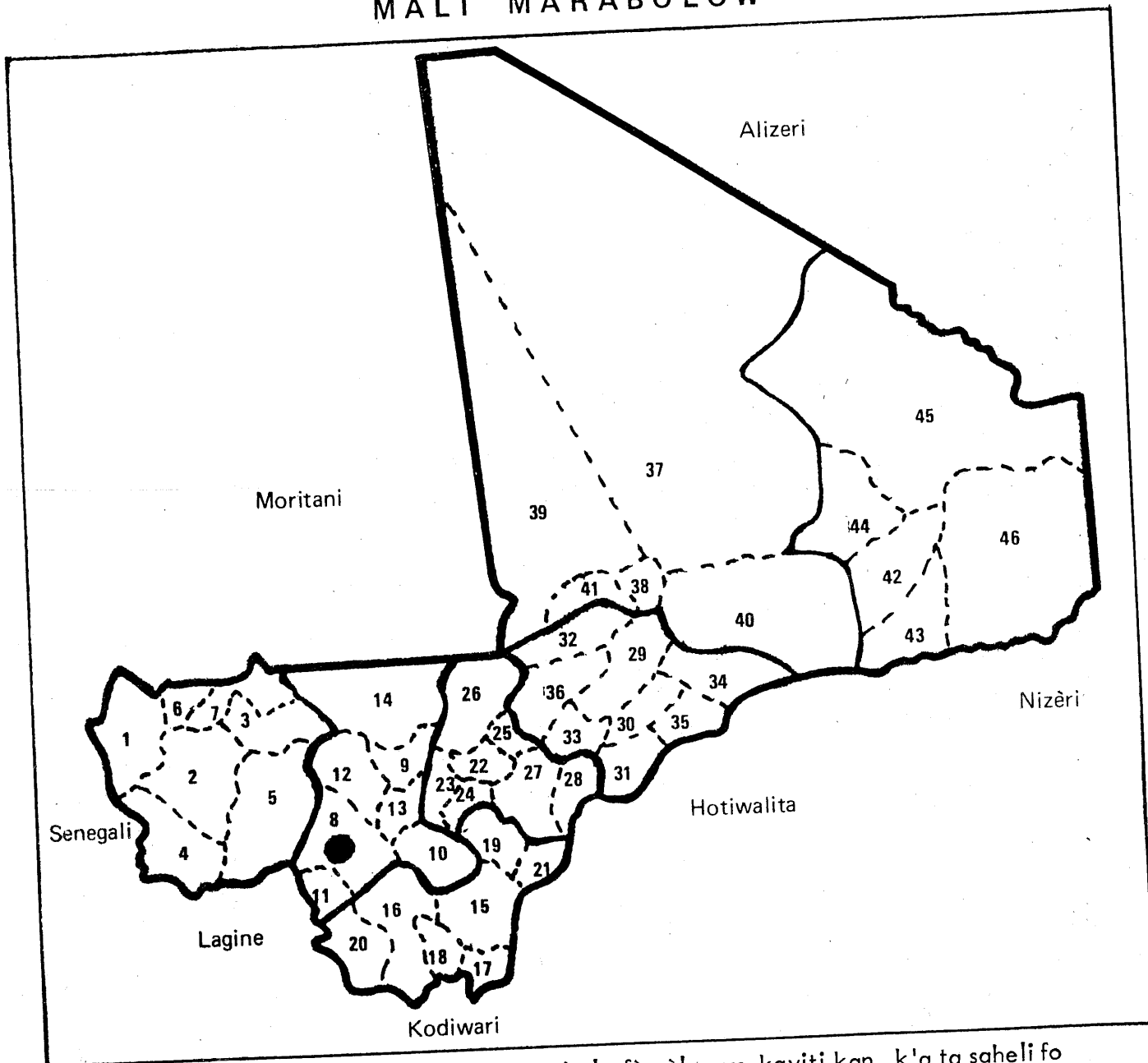
O j̄èkulu ka kan ka sigi cogo min na, u b̄è se ani u ka kan ka baara minnu k̄è, u b̄è baara k̄è cogo minnu na, nin gafe b̄ena o b̄e de nȳèf̄ò aw ye nin cogo la :

- f̄òl̄ò : Mali mara lab̄èn cogo
- filanan : j̄èkulu sigilenw baara sira f̄è :
  - . yiriwali komite
  - . k̄òns̄èyi
  - . forobat̄ònba
- sabanan : k̄òns̄èyiw
  - . dugu k̄òns̄èyi
  - . ar̄òndisiman k̄òns̄èyi
  - . s̄er̄èkili k̄òns̄èyi
  - . erez̄òn k̄òns̄èyi
- naaninan : sariyatas̄èb̄ènw

1 Mali mara lab̄èn cogo n'a sinsi cogo

An ka Mali d̄òn

MALI MARABOLOW

Nin nataliye ye Mali jamana dugukolo fènsèlen ye kayiti kan, k'a ta saheli fo worodugu, k'a ta kòròn fo tilebin.

Mali jamana kènè ka bon, a hakè ye kilomètèrèkènè 1204000 ye (kilomètèrèkènè ye kènè ye, min kèrè naani bée janya ye kilomètèrè kelen ye ; kilomètèrè ye mètèrè 1000 ye).

Mali jamana ani jamana wèrè minnu bè dan bɔ̀, olu ye wolonwula ye :

Moritani	Kodiwari
Alizeri	Lagine
Nizèri	Senegali
Hotiwalita	

Mali duguba ye Bamakò ye, o y'a faamadugu ye ; bawo, fanga jòsenw bée sigilen bè yen.

Mali jamana duguw ka ca : u bè 11000 nyògòn bɔ̀ ; mɔ̀gò miliyòn wolonwula nyògònna de bè Mali kòndò.

Yaasa gòfèrènaman ka se ka Mali jamana mara Malidenw hakilina kòndò, sariya ye Mali kènè labèn nin cogo la :

- duguw kafora dugu ni dugu, k'u kè aròndisimanw ye,
- aròndisimanw kafora, k'u kè sèrèkiliw ye,
- sèrèkiliw kafora, k'u kè erezònw ye.

Mali erezòn bée lajèlen ye wolonwula ye :

- Kayi erezòn ye erezòn fɔ̀lò ye, a bè Mali tilebinyanfan fè.
- Kulukòrò erezòn ye filanan ye, o bè Kayi erezòn ni kòròn cè.
- Sikaso erezòn ye sabanan ye, o bè Mali woroduguyanfan fè.
- Segu erezòn ye naaninan ye, o bè Sikaso erezòn ni saheli cè.
- Mooti erezòn ye duurunan ye, o bè Segu ta ni kòròn cè.
- Tumutu erezòn ye wòrònan ye, o bè Mooti ta ni saheli cè.
- Gawo erezòn ye wolonwulanen ye, o bè Mali kòrònyanfan fè.

Bamakò dugu y'a danma dugu ye, o tè erezòn si fè.

Mali sèrèkili bée lajèlen ye 46 ye :

Kayi erezòn

1. Kayi
2. Bafulabè
3. Jema
4. Kènyèba
5. Kita
6. Yelimane
7. Nyoro

Kulukòrò erezòn

8. Kati
9. Bananba
10. Joyila
11. Kangaba
12. Kolokani
13. Kulukòrò
14. Nara

Sikaso erezòn

15. Sikaso
16. Bugunin
17. Kajolo

18. Kòlònjèba

19. Kucala
20. Yanfolila
21. Yoroso

Segu erezòn

22. Segu
23. Baraweli
24. Bila
25. Masina
26. Nyono
27. San
28. Tominyan

Mooti erezòn

29. Mooti
30. Banjagara
31. Bankasi
32. Yuwaru
33. Jènè
34. Duwènza
35. Koro
36. Tenenku

Tumutu erezòn

37. Tumutu
38. Dire
39. Gundamu
40. Guruma-Rarusi
41. Nyafunke

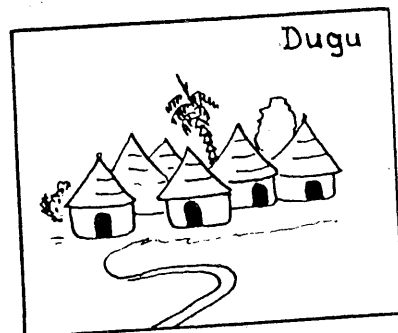
Gawo erezòn

42. Gawo
43. Ansòngo
44. Burèmu
45. Kidali
46. Menaka

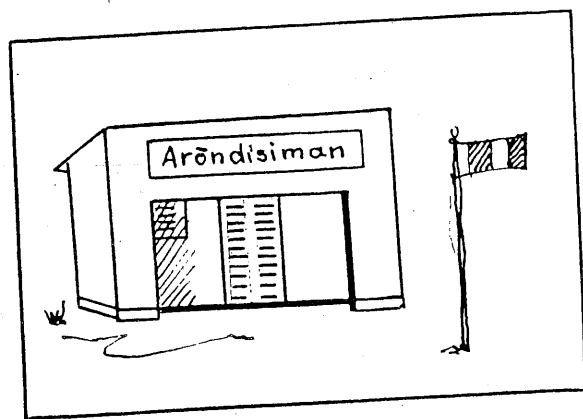
Bamakò dugu

Sèrèkili tè Bamakò dugu mara la. Bamakò dugu tilalen bè komini wòrò ni nyògòn cè.

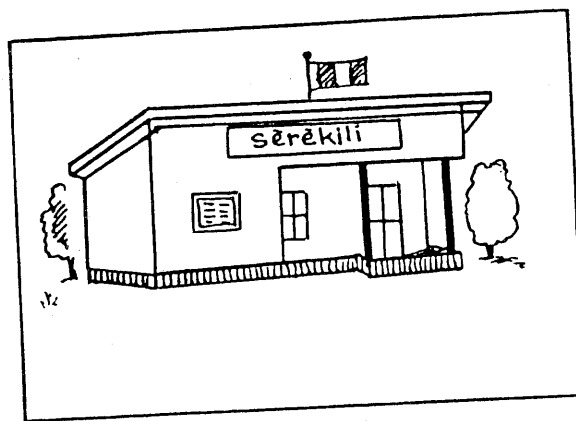
Mali marabolow :

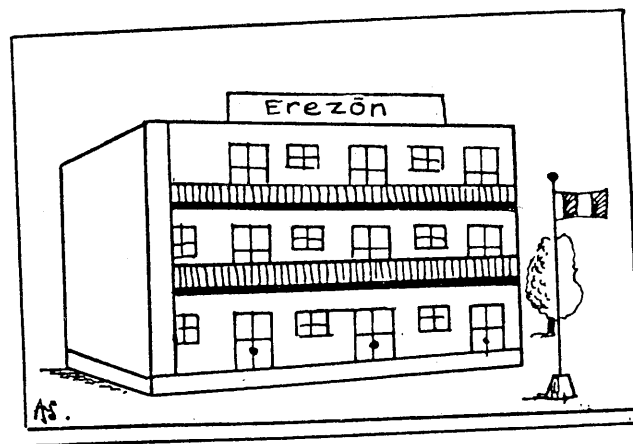
Dugu ni kabila 11 000 nyògòn.

Aròndisiman 280 ni komini 18.

Sèrèkili 46.

Erezòn 7 ani Bamakò dugu.

Sèrèkiliw kòndò, sariya ye marabolo kèrènkèrènnen yamaruya, minnu tè aròndisiman si fè. Olu tògò ko "komini".

Dugu mana yiriwa ka se hakè dè ma, min b'a jira k'a mògòw faamuyalen don, u bè se u yèrè kòrò dugu mara sira fè ani sòrò sira fè, sariya b'o dugu kè komini ye.

Sariya b'a jira ko don dè, aròndisiman dèw fana na se ka kè komini ye.

Bamakò dugu tilalen bè komini wòrò ye.

An bè don min na i ko bi, komini 19 de bè Mali kòndò :

- Kayi
- Nyoro
- Kita
- Kulukòrò
- Kati
- Sikaso
- Bugunin
- Kucala
- Segu
- San
- Mooti
- Tumutu
- Gawo
- ani Bamakò dugu komini 6.

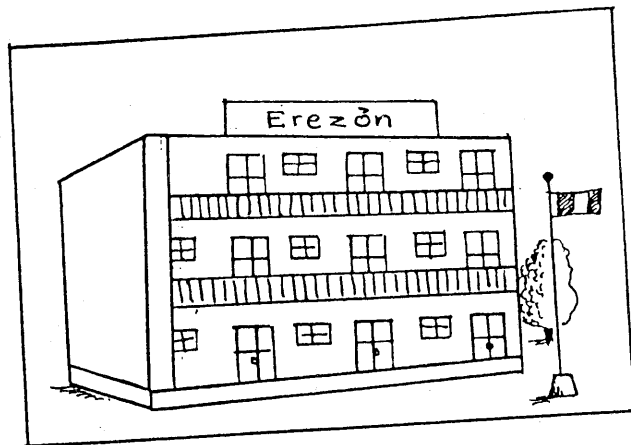
Mali yòrò bée tè kelen ye : mògò 500 000 nyògòn bè Mali kòndò, olu bè taama taama wula kòndò baganw nò fè, k'a sòrò, sigi yòrò kelen tè olu la.

I komin dugu tè yen, sariya bè o mògòw tila kabila ni kabila de ye. Kabila kelen kelen bée n'a kuntigi don, i n'a fò, dugu bée n'a dugutigi don cogo min.

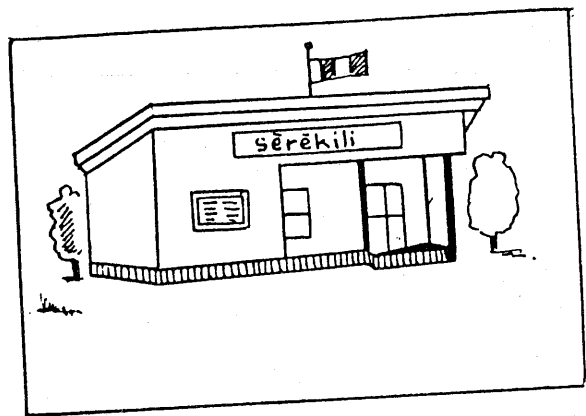
N'an y'a lajè ka bò Mali jamana kòndò, ka na Bamakò, n'o y'a faamadugu ye, an b'a ye k'a dòn ko Mali marabolow ye :

- duguw ni kabilaw,
- aròndisimanw ni kominiw,
- sèrèkiliw,
- erezònw ni Bamakò dugu.

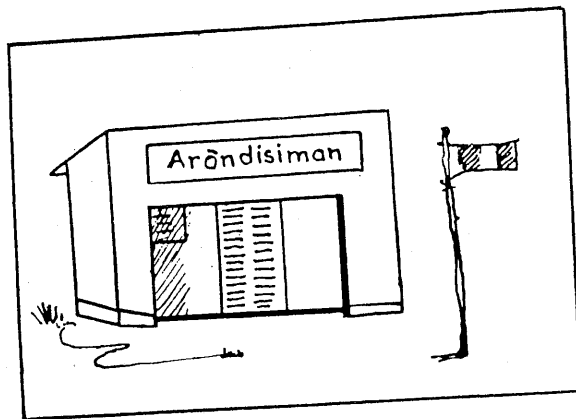

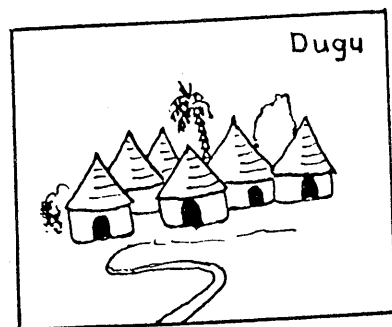
Gofèrèrèri bẹ̀ erezõn mara,
ani Bamakò dugu.

Kumandan bẹ̀ sèrèkili mara.

Arõndisiman kumandan bẹ̀
arõndisiman mara.

Dugutigi bẹ̀ dugu kun na.

MARABOLO NYÈMÒGÒW

Sariya ye Mali marabolo kelen kelen bẹ̀ kalifa nyèmògò dõw la, k'a ta ẹ̀r-
zõn na, ka n'a bila dugu la. Nyèmògò ninnu bẹ̀ wele ko :

- gòfèrèrèri,
- kumandan,
- arõndisiman kumandan,
- dugutigi (walima kabila kuntigi),
- mèeri (n'o ye komini nyèmògò ye).

Sariya ye nin nyèmògò kelen kelen ka nyèmògòya dantigè, ani k'u cèla pere-
perelatigè k'a jẹ̀. Sariya yòrò dõw filè :

Gòfèrèrèri, kumandan, ani arõndisiman kumandan bẹ̀ sugandì, ani
k'u sigi gòfèrènaman de fè. U bẹ̀ sugandì forobabaarakèlaw cè la.

Dugutigi bẹ̀ sugandì dugu kònsèyi mògòw de fè, dugu mògòw cè la.
O kò fè, arõndisiman kumandan bẹ̀ dugu kònsèyi hakilinata jira ku-
mandan na. Kumandan de bẹ̀ mògò sugandilen ka dugutigiya sinsì.

U bẹ̀ baara kẹ̀ nyògòn ka nyèmògòya hukumu kòndò :

Gofèrèrèri bẹ̀ sariya o sariya boli, ka baara o baara kẹ̀ erezõn
kòndò, a b'o bẹ̀ kẹ̀ gòfèrènaman de tógò la. Sèbèn o sèbèn mana bò
gòfèrènaman yòrò, a kèra peresidan kunda ye, a kèra minisiri kunda
ye, gòfèrèrèri wajibiyalen don k'o kòndò kumaw waleya a ka erezõn
kòndò.

Kumandan ni arõndisiman kumandan bẹ̀ o cogo la ; nka, olu bẹ̀
baara kẹ̀ gòfèrèrèri ka nyèmògòya hukumu de kòndò.

U kelen kelen bẹ̀ ka baara nyèsinnen don u ka marabolo yiriwali
ma sòrò sira fè ani hadamadenya sira fè.

Marabolo nyèmògò dankanw

Gofèrèrèri kunda : dankan saba

Gofèrèrèri dankan fòlò bè gofèrèrèri dèmè a ka baaraw bée la.

Gofèrèrèri dankan filanan ka baara kèrènkèrènnen don k'a nyèsin mara sinsi konyuman ma erezòn kònò. O la, ale de bè sèrèkiliw ni aròndisimanw ka minèn konyèw bée nyènabò, ale de b'u ka baaraw kòlòsi ani k'u sègèsègè, ale de bè erezòn sèbèn konyèw bée nyènabò.

Gofèrèrèri dankan sabanan ka baara bée nyèsinnen don erezòn ka nyètaa baaraw ma sòrò sira fè ani hadamadenya sabatili sira fè.

Kumandan kunda : dankan fila (n'olu ye kumandan nciniw ye)

Kumandan nciniw fòlò bè kumandan dèmè a ka baaraw bée la.

Kumandan nciniw filanan ye sèrèkili aròndisimanba kumandan ye.

Aròndisiman kunda : dankan kelen

Ninnu bée ye nyèmògòw ye, minnu bè sugandí forohabaarakèlaw cè la.

Yaasa gofèrèrèriw, kumandanw, aròndisiman kumandanw, an'u dankanw ka se ka Mali marabolow mara Malidenw sago la, k'u baara Malidenw hakilina siraw n'u haminan-ko siraw fè...

Yaasa baara ka se ka kè o sira yèrèyèrè fè...

Jèkuluw sigira sariya fè baaraw dantigèli n'u waleyali kama, marabolo kelen kelen bée la, k'a ta dugu kunda, fo erezòn kunda.

O jèkulu ninnu ka kan ka taama cogo min na, gafe in bè o de pereperelatigè sisan.

2 jèkulu sigilenw baara sira fè

An k'an jòyòrò fa Mali yiriwali baara la,
an kèra nyèmògò ye,
an ma kè nyèmògò ye,
bawo, Mali tè se ka baara mògò kelen fè.

mògò kelen, hakili kelen,
mògò fila, hakili fila,
jèkafò ye daamu ye.

kònò kulu jèlen de bè bii fò

YIRIWALI KOMITE

Yiriwali ye diyagoya ye fèn bée ma ; bari, fèn bée bē daminè a ncininnin, ka sòrò ka bonya. O wale in de bē wele ko "yiriwali".

O la, yiriwali nyuman bē yen, yiriwali jugu bē yen. O b'a jira ko yiriwali tē se ka to a yèrè ma, fo a ka kòlòsi, k'a labèn, k'a kè hadamadenw sago ye.

Du mara kun dutigi fè, o ye du ka se ka yiriwa, k'a kè du kòndò mōgòw sago ye. O bē cogo min na, jamana fana bē ten. O de kosòn, Mali yiriwali nyuman kama, Mali jamana tilala k'a kè marabolobaw ni marabolo misènw ye, k'olu kelen kelen bē kalifa marabolo nyèmògò dō ma.

Marabolo nyèmògò in ka baara ye ka marabolo mara, ani k'a baara, walasa sòrò ka yiriwa, hadamadenya ka sabati, kènèya ka sinsi, seko ni dònko ka bonya.

O yiriwali baara in ka bon marabolo nyèmògò dōròn ma. O la, forobabaaradaw dayèlèla marabolo bē kòndò :

- dōw nyèsinnen bē mara sinsi ma, n'olu ye kumandannakaw ye ;
- dōw nyèsinnen bē mōgòw kalanni ma, k'u hakili dayèlè ;
- dōw ta ye ka mōgòw furakè, ani k'u kalan bana juguw kèlèli la ;
- dōw ta ye ka wulakòndònw lakana, k'u kisi an yèrè ka tinyèniw ma ;
- dōw ta ye ka sènèkèlaw dēmè, ani k'u dege sènèkè cogo nyumanw na ;
- baarada dōw yèrè tē dō wèrè ye, ka Malidenw doni ka se u haju nyènabò yòròw la.

Bē tē se ka fò ka ban. Ninnu bē ka baara kètaw de bē Mali yiriwa sòrò sira fè, hadamadenya sira fè, ani hakili sira fè. Nka, marabolo nyèmògò de bē ninnu bē ka baara kètaw kòlòsi, ani k'u kèli yamaruya.

O la, walasa yiriwali baara ninnu bē ka se ka kè ka nyè, jèkulu kelen sigira sariya fè marabolo kunda kelen kelen bē la, k'o tōgòda ko "yiriwali komite".

yiriwali komite sigi kun

Kunba saba de bē yiriwali komite ninnu sigili la :

- ka jèkafò ni nyògònfaamu don kumandannakaw ni forobabaarada kuntigiw ni nyògòn cè ;
- ka kumandannakaw sòn hakili la, barisa u tē baara ninnu bē nyè dòn ; yiriwali komite ye baaranyèdònnaw ka nyògònfaamuya

jèkulu ye ;

- ka baara kètaw sugandi : barisa, sininyèsigi baaraw de don ;
- dōw kè kun ye anw ye, dōw kè kun ye an denw ye, dōw yèrè kè kun ye an mōdenw ye.

O la, yiriwali komite bē marabolo nyèmògò dēmè ka baara kètaw perepere-latigè, k'u kèli boloda, ani k'u kòlòsi, yaasa baara kèta ninnu bē se ka kè nyògòn fè, cogo min u bē se ka nyògòn sinsi, ani ka nyògòn dafa.

yiriwali komite mōgòw

Yiriwali komite sigilen bē aròndisiman kunda, sèrèkili kunda, ani erezòn kunda.

aròndisiman yiriwali komite

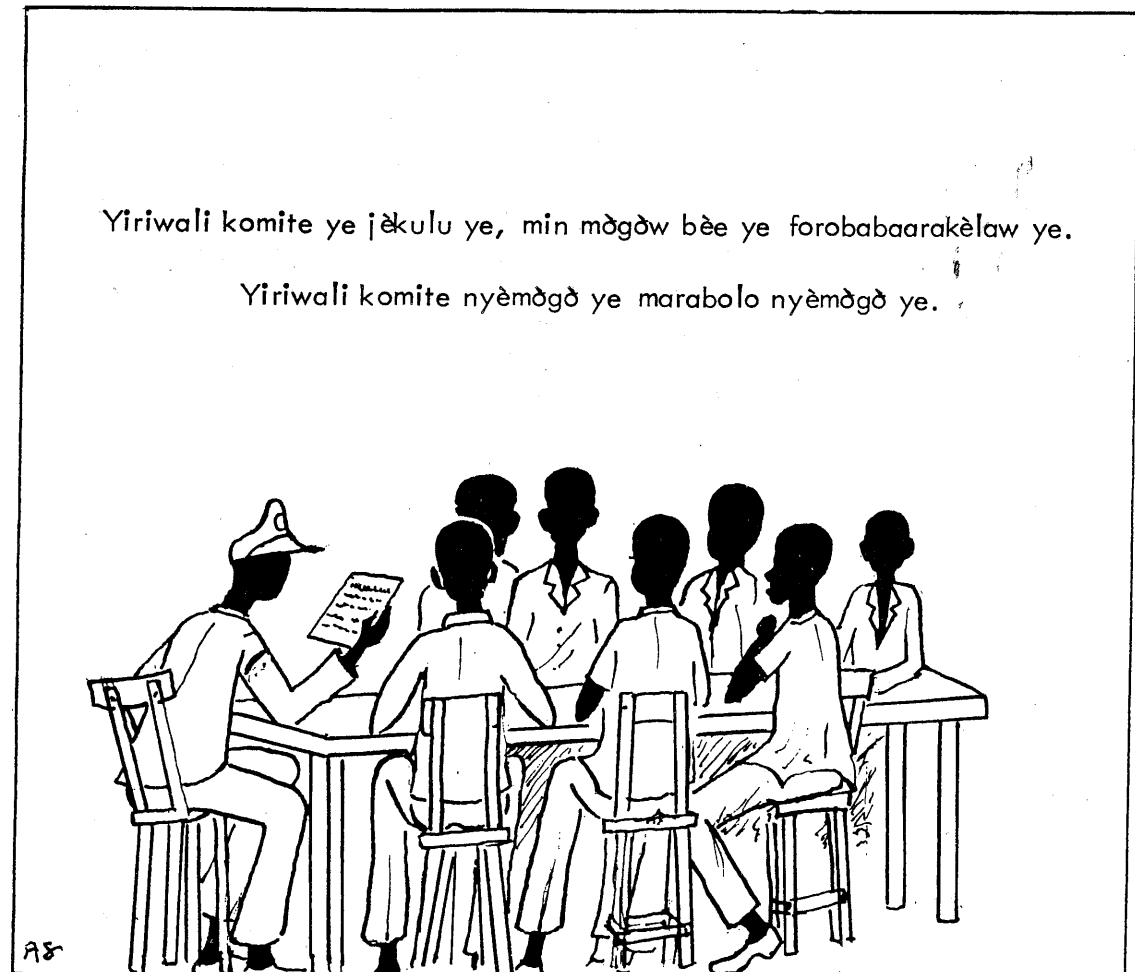
Aròndisiman kumandan ye aròndisiman yiriwali komite nyèmògò ye.

A mōgò tōw ye :

- forobabaarada kuntigi minnu sigilen bē aròndisiman na ;
- foroba yiriwali tònbolo minnu sigilen bē aròndisiman kunda (i n'a fò, sènèkèbaaradaw), olu bē mōgò kelen di ka don yiriwali komite la.

Yiriwali komite ye jèkulu ye, min mōgòw bē ye forobabaarakèlaw ye.

Yiriwali komite nyèmògò ye marabolo nyèmògò ye.

sèrèkili yiriwali komite

Sèrèkili kumandan y'o nyèmògò ye.

A mògò tòw ye :

- sèrèkili aròndisiman kumandanw bée ;
- sèrèkili forobabaarada kuntigiw bée ;
- sèrèkili kònd mèeriw bée ;
- foroba yiriwali tònbolow kelen kelen bée ka mògò kelen.

erezòn yiriwali komite

Gofèrèrèrè y'o nyèmògò ye.

A mògò tòw ye :

- erezòn sèrèkili kumandanw bée ;
- erezòn forobabaarada kuntigiw bée ;
- foroba yiriwali tònbolo sigilenw erezòn kunda, olu kelen kelen bée ka mògò kelen (i n'a fò, somiyèkisi ni sènkèbaaradaw).

yiriwali komite ka baara

Yiriwali komite ka baara nyèsinnen bè wale naani de ma :

- ka kunnafoni lase gofèrènaman ma, walasa gofèrènaman bèna baara kèta minnu dantigè, olu ka se ka marabolo mògòw mago nyè ;
- ka baara kètaw dantigè, baara minnu bèna kè marabolo mògòw yèrè fè san dama dòn kònd ; a ka cá a la, o baara dantigèlenw ye san duuru baara ye ;
- ka marabolo labèn cogo nyuman dantigè, i n'a fò, lakòliso ni furakèliso n'o nyògònnaw ka kan ka jò yòrò minnu na ;
- ka baara kèlenw kiimè : sòn ni sòn, u bè nyògòn dalajè ka baara kèlenw lajè, n'a y'a sòrò, u kèra u kè tuma na, k'u kè u kè yòrò la, ani k'u kè u kè cogo la ; k'a lajè, n'a y'a sòrò, baara kèlen ninnu nyèna, walima n'u ma nyè.

KÒNSÈYI

fòlò fòlò

Fòlò fòlò, baara o baara tun bè kè aròndisiman kunda, sèrèkili kunda, ani erezòn kunda jama ka yiriwali sira la, faamaw de tun b'o miiriya ta, ka wale kè, k'a sòrò u ma jama nyininka, janko k'a sen don a la : faamaw kelen dòn de tun b'a bée kè ; jama tun b'i sigi k'u lajè, ani k'u makònd.

Baara kèlen ninnu dòn tun bè bèn jama haminanko ma. Dòn yèrè tun b'a de-gun. Dòn bannen kò, u tun bè tinyè jama sigilen nyè na, k'a sòrò a ma fèn fò, janko ka fèn kè, k'a tinyèni bali.

an bè bi min na

Bi, Mali nyèmògòw y'a ye k'o ye fèn ye, min man nyi ; o ye sòn ye, min ka kan ka bò jama na.

O de kama, sariya y'a jira ko Mali jòli baaraw ani a yiriwali baaraw, sòrò sira fè ani hadamadenya sira fè, yanni ka o baaraw dantigè, jama haminanko n'a kuntilennaw ka kan ka filè, a jòyòrò n'a se ko ka kan ka ye. Jama ka kan k'a dòn k'o baara ninnu kè kun ye ale de ye, wa ale de taw don.

kònsèyi sigi kun

O hakilina kura in de nana ni kònsèyi sigili ye, yaasa jama sen ka don baara kètaw la, a ka se k'a jòyòrò fa : kònsèyi ye jékulu ye, min ye jama ka baara-kèminèn ye.

Kònsèyi bè sigi, k'a ta dugu (walima kabila) kunda, fo erezòn kunda ; a mògò fanba bée ye jama ka mògò sugandilenw ye, forobabaarakèla si t'a la.

kònsèyi sigilenw ka baaraw

O tuma na, jama jòyòrò Mali baaraw la, o kèra sariya ye Mali kònd, faamaw bée ka kan ka min labato u ka baara kètaw bée la.

Kònsèyi mògòw fana ka kan k'o to u hakili la tuma bée, barisa jama y'u sugandí o de kama. U ka kan k'u ka baara kè n'o hakilina ye sanga ni waati bée.

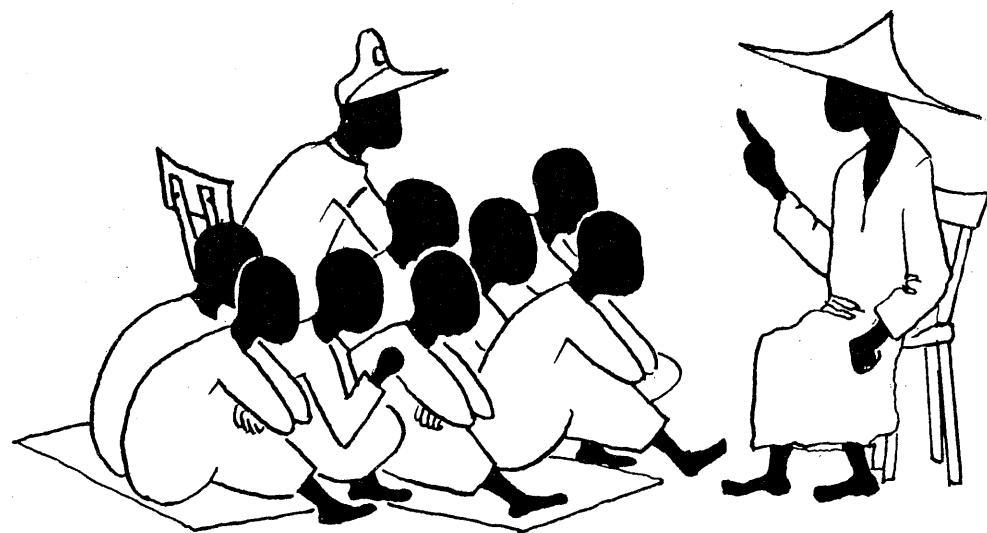
Nka, baara kòndò, u ka kan k'a dòn a nyè ma ko :

- u b'u ka marabolo kunkan kumaw de fò ; u tè se ka marabolo wèrè ta fò ;
- marabolo bée n'a haminanko don Mali jòli baaraw la, diyagoya tè marabolow bée haminanko ka kè kelen ye ;
- o de kama, gofèrènaman ye marabolo bée ka yiriwali baaraw nyè nabòli to u yèrè bolo, ka sòrò, k'i nyèsin baaraw ma, minnu nafa ka kan ka se jamana kòndò mògòw bée ma.

Kònsèyiw ka baara ye ka jama hakilina n'a haminanko jira yiriwali komite ka baara kètaw la :

- jama kuntilenna ye min ye jamana jòli baaraw la, a se ko ye min ye a la (o kèra baara ye, o kèra minèn ye, o kèra wari ye), kònsèyi de b'o pereperelatigè, k'a ta dugu kunda, fo erezòn kunda ;
- kònsèyi de bè yiriwali komite ka baara kèlenw kòlòsi ani k'u sègèsègè, n'a y'a sòrò, min fòra, o de kèra.

Kònsèyi ye jèkulu ye, min mògò fanba ye jama ka mògò sugandilenw ye.
Forobabaarakèla si t'a la.

Marabolo nyèmògò bè taa kònsèyi ka tònsgì la.

Nka, a tè se ka wote kònsèyi ka walew kan, a tè se ka kè kònsèyi nyèmògò ye.

kònsèyiw lataamani cogo

Kònsèyiw sigìli man gèlèn, u lataamani de ka gèlèn. Bawo, n'u ma taama, sigì kun t'u la, nafa t'u la. O de kama, sariya ye u lataama cogo dantigè.

Kònsèyi kòndò, mògò bée ka kan ; danfara t'u ni nyègòn cè, fo nyègònbonya. Tònsgìw la, kònsèyi nyèmògò de bè kuma dí mògò ma, walima ka kuma bòsi a la.

wote kè cogo

Wote cogo ye fila ye kònsèyiw la : gundolawote, ani tòngò wele wote.

- Gundolawote : o de bè kè ni mògò ka kan ka sugandì kònsèyi mògò cè la, ka jòyòrò dí o tigi ma. O kè cogo filè nin ye :

Mògò minnu b'a fè ka sugandì, olu b'u yèrè kofò ; walima mògòw bè mògò kofò, u b'a fè min ka sugandì. Mògò minnu y'u yèrè kofò ani mògòw ye minnu kofò, wote bè kè olu de kan.

I b'a fè mògò min ka sugandì mògò kofòlèn níninu cè la, i b'o tòngò sèbèn sèbèn furanin kan, k'a kuru, k'a dí.

Wote in bè kè sinyè fila :

- Sinyè fòlò, mògò min tòngò fòra ko caman ka tèmè kònsèyi mògò hakè tilancè kan ni kelen ye, o tigi bè ta ; wote bè dan o ma. N'o de ma sòrò, sinyè filanan bè kè.

- O sinyè filanan na, mògò min tòngò mana fò ka caya ni bée ta ye, o bè sugandì. Wote bè dan yen.

Nka, ni mògò fila walima saba tòngò fòlèn kènyèna camantigiw la, kalata bè kè olu ni nyègòn cè, k'u fara ka bò nyègòn na. Min ka kala mana ta, o de bè sugandì.

- Tòngò wele wote : o bè kè ni wote bè wale dò kan. Sani kònsèyi mògò ka wote wale dò kan, a bè se ka mògò wele k'o nyininka, min faamuyalen don kosèbè o wale kan.

Ni min tòngò welela, o b'a sònni walima a banni jira wale kan.

Nka, kònsèyi mògò walima a fèmògò kunkan ko kuma fu tè tigi a yèrè nyè na.

jama jòyòrò kònsèyi ka tònsgìw la

I komin kònsèyi sigì kun ye ka jama hakilina n'a haminanko n'a kuntilennaw jira jamana baaraw la, a ka tònsgì caman ka kan ka kè jama nyè na.

Nka,

- Jama da tè kuma na ; bawo, a ye mògòw sugandì, minnu bè kuma a tòngò la.

- Jama ta ye filèli dòn ye, yaasa a k'a dòn, kònsèyi bè min kè, an'a bè min fò.

- A man kan k'a sònni walima a banni kènèkan jira. Mògò min man'o kè, kònsèyi nyèmògò ka kan k'o laadi, walima k'o gèn.

- Tònsgì dòn tè se ka kè jama nyè na, i n'a fò, tònsgì minnu bè tòngòlakow kan.

Min sèbèna kònsèyi ka gafe kòndò, mògò bée bè se ka taa o kalan ; o tè se ka dogo Maliden si la.

forobatònba sigikun-a kònòkow
latilenni sèbèn

*danma
nimòrò*

bp 24
cp: 0 55
bamakò
mali

malidenw ka forobatònba
U D P M

jèkabèn nafa ye walekelenkè ye

FOROBATÒNBA

An y'a ye k'a fò ko jama jòyòrò ka bon Mali jòli baaraw la. O de kama, kònsèyiw sigira marabolo kelen kelen bèe la, yalasa ka jama jòyòrò n'a se ko jira Mali marali n'a baara la.

A nyininen bè jama fè, a k'o dòn sanga ni waati bèe. O dùn tè nyè kalan kò ani nyògònfaamu kò. O de kama, Malidenw bèe kafolen don tònba kelen kòndò, k'o tógòda ko "udpm", n'o ye Malidenw ka kelenya forobatònba ye.

O forobatònba, n'o ye pariti ye, o ye Mali jòsen fòlò ye, i n'a fò, an y'o fò cogo min na liburu in kòndò, kuma nyèbila yòrò la.

Ale de bè Malidenw bèe kamali nyògòn na, k'u kè "faso kelen, kuntilenna kelen, ani naniya kelen" ye ; k'u kalan, k'u hakili n'u dusu kògò ka kè baara kan, walasa Mali ka bò nògò la, walasa sòrò min bè kè Mali kòndò, o ka kè Malidenw bèe ka sòrò ye.

O baara nyuman sabaleti kama, forobatònba in dilannen don dugu kunda, a-ròndisiman kunda, sèrèkili kunda, ani jamana kunda, k'a kè :

- komite,
- susèkisòn,
- sèkisòn,

- ani kònsèyiya kelen ye. O kònsèyiya bè nyèmògò jèkulu dò sigi jamana kunda, min bè pariti ka baara kètaw bèe dantigè.

Pariti ka nyèmògò jèkulu minnu sigilen bè komite kunda, susèkisòn kunda, ani sèkisòn kunda, olu ka baara kètaw ni kònsèyi sigilenw marabolow kunda taw bè nyògòn dafa, u man kan ka nyògòn tinyè fyewu.

Sariya minnu tara ka pariti sigi kun n'a kòndò kow pereperelatigè, olu sèbènna san 1976 bamanankan na liburu dò kòndò, min tógò ko :

"forobatònba sigikun - a kòndòkw latilenni sèbèn".

I komin pariti n'a bolofara bèe lajèlen delila ka nyèfò bamanankan na liburu kòfòlen in kòndò,

i komin yiriwali komite ye forobabaarakèlaw ka jèkulu ye,

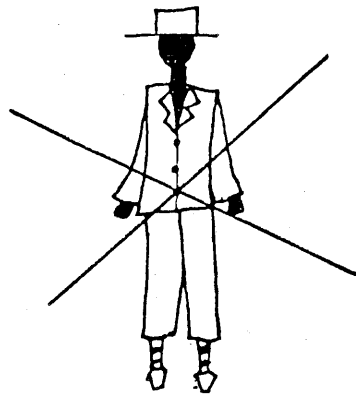
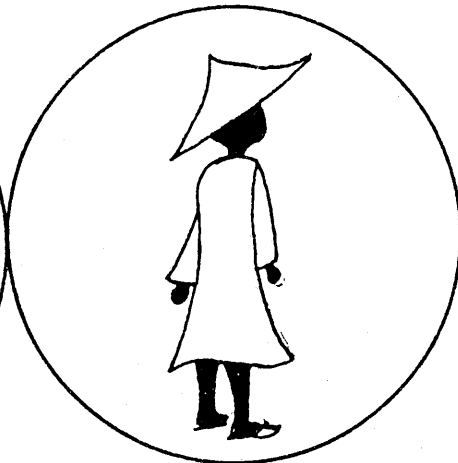
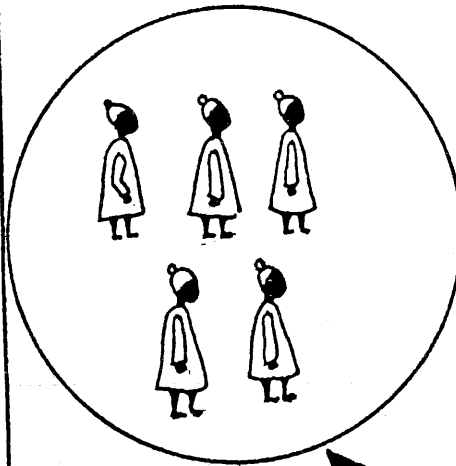
an bèna kuma nyèsin min ma sisan, o ye kònsèyiw de ye :

- u bè sigi cogo min na,
- u lataamani cogo ye min ye,
- u ka kan ka baara minnu kè,
- u ni jèkulu tów cèla bè nyè cogo min na.

3 Kònsèyiw

An ka jè ka Mali mara,
ani k'a baara,
k'a kè an sago ye.

Misali :

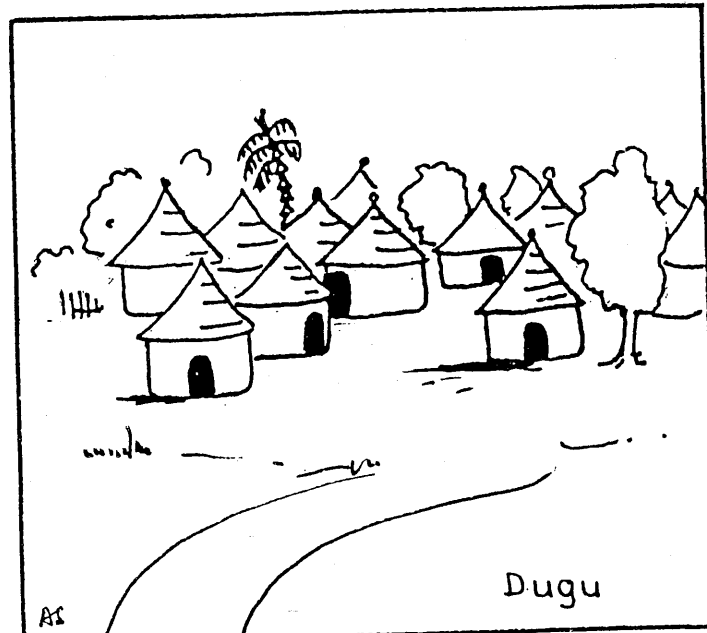

Forobabaarakèla si man kan ka kè dugu kònsèyi mǎgò ye.

Dugutigi de ye kònsèyi nyèmǎgò ye

Kònsèyi mǎgò hakè ye duuru ye

Nin dugu mǎgò hakè tè tèmè 500 kan.

Dugu

Dugu mǎgòw

DUGU KÒNSÈYI

1. dugu kònsèyi sigili

Sariya ko dugu o dugu Mali kòndò, kònsèyi kelen bè sigi dugutigi kèrè fè, k'a dèmè dugu baaraw la.

min ka kan :

1. Dugu kònsèyi mǎgòw bè sugandí dugu cèw n'a musow de fè wote kòndò.
2. Mǎgò minnu bè wote ka dugu kònsèyi mǎgòw sigi, olu si ka kan ka san 21 bò.
3. U sigili dugu kòndò, o ka kan ka kalo wòrò bò.
4. Kònsèyi mǎgòw bè sugandí dugu mǎgòw cè la.

min man kan :

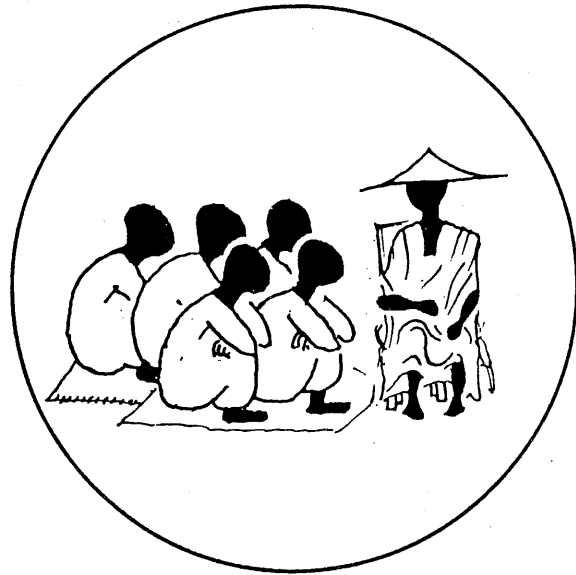
1. Mǎgò si man kan ka wote dugu caman kònsèyi sigili la.
2. Mǎgò si man kan ka kè dugu caman kònsèyi mǎgò ye.
3. Forobabaarakèla si man kan ka kè dugu kònsèyi mǎgò ye.
4. Mǎgò kònnen politiki sira fè, walima hadamadenya sira fè, o tè kè kònsèyi mǎgò ye, w'a tè se ka wote kònsèyi sigili la.
5. Mǎgò binnen julaya sira fè, o man kan ka kè kònsèyi mǎgò ye, wa a tè se ka wote kònsèyi sigili la.

dugu kònsèyi mǎgò hakè :

Dugu ka bon nyǎgòn ye cogo min na, u kònsèyi mǎgòw ka ca nyǎgòn ye o cogo la. Dugu kònsèyi mǎgò hakè b'a ta mǎgò 5 la, fo mǎgò 13. Aròndísiman kumandan de bè dugu kònsèyiw mǎgò hakè jateminè k'a fò.

Ni dugu mǎgò hakè tè tèmè 500 kan,	kònsèyi mǎgò ye 5 ye.
N'a hakè b'a ta 501 fo 1 500,	kònsèyi mǎgò ye 7 ye.
N'a hakè b'a ta 1 501 fo 2 500,	kònsèyi mǎgò ye 9 ye.
N'a hakè b'a ta 2 501 fo 3 500,	kònsèyi mǎgò ye 11 ye.
N'a hakè ka ca ni 3 500 ye,	kònsèyi mǎgò ye 13 ye.

Misali :
Nin dugu kònsèyi ye m̀gò duuru ye.

Dugutigi ni dugu kònsèyi m̀gò duuru
bèe bè nin nyògònye kènè kan.

Sariya y'o de nyini.

Dugutigi ni kònsèyi m̀gò tilancè bè
kènè kan.

Nyògònye bè se ka kè.

Bèn mana kè min kan, o ka kan ka
waleya dugu kòndò.

Dugutigi bè kènè kan, kònsèyi m̀gò
tilancè tè yen.

Nyògònye tè se ka kè ; a man kan.

2. dugu kònsèyi lataamani

An k'a dòn ko jèkulu o jèkulu, a taalan ye nyògònbonya ani nyògònye ye.
N'o t'a la, a tè nyè, a tè taama, wa a bè sa.

O de kasòh, sariya ko :

- Dugutigi ye dugu kònsèyi nyèmògò ye.
- Ale de bè kònsèyi m̀gòw wele t̀nsigi la.
- Kònsèyi m̀gò tilancè fana mana a nyini dugutigi fè, a ka kònsèyi m̀gòw wele nyògònye la, dugutigi wajibiyalen don k'u wele.

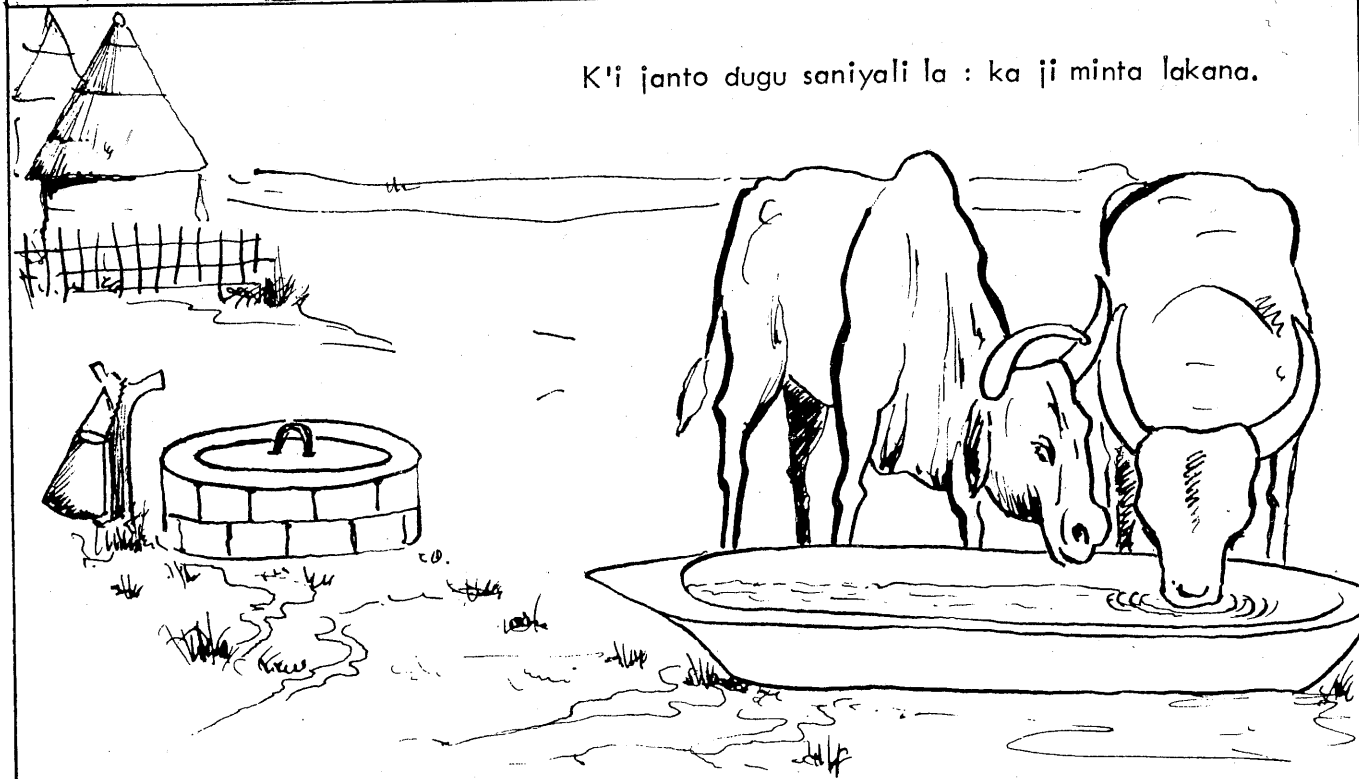
O kò fè, sariya y'a jira

- ko : dugu kònsèyi ka tòn sigi sinyè kelen kalo kòndò ;
- ko : t̀nsigi bè se ka kè, ni m̀gò tilancè ye wele jaabi ;
- ko : kònsèyi m̀gòw mana bèn wale min kan, o ka kè dugu kòndò ;
- ko : kònsèyi m̀gò hakè min ye wele jaabi, n'o tilancè bènna wale min kan, o ka waleya dugu kòndò ;
- ko : ni kònsèyi m̀gò min y'a dòn, ale tè se ka taa nyògònye la, a bè se ka kònsèyi m̀gò wèrè yamaruya, o ka kuma a nò na ; o ka sòn, walima ka ban a t̀gò la ;
- ko : dugu kònsèyi bè kuraya san saba o san saba.

ka fèerèw nyini, ani ka walew kè,
minnu bè se ka dugu m̀g̀d̀w ka dinyaletigè ǹg̀d̀ya,
ani k'u ka s̀r̀d̀ j̄idi,
i n'a f̀d̀, sannifeere labènni konyuman.

K'i j̄anto dugu saniyali la : ka j̄i minta lakana.

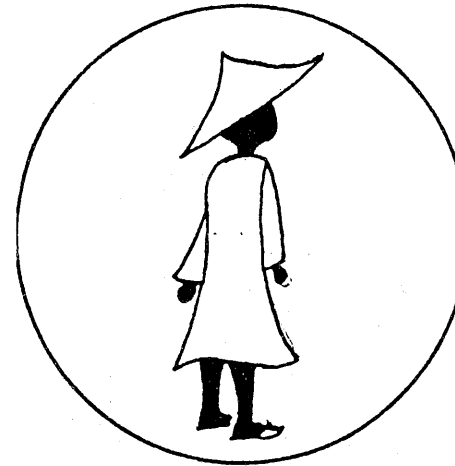
3. dugu k̀ns̀ȳi ka baara k̀taw

Dugu k̀ns̀ȳi sigi kun ye ka dugutigi d̀m̀è ka dugu baara, ani k'a yiriwa, k'a k̀ dugu m̀g̀d̀w sago ye.

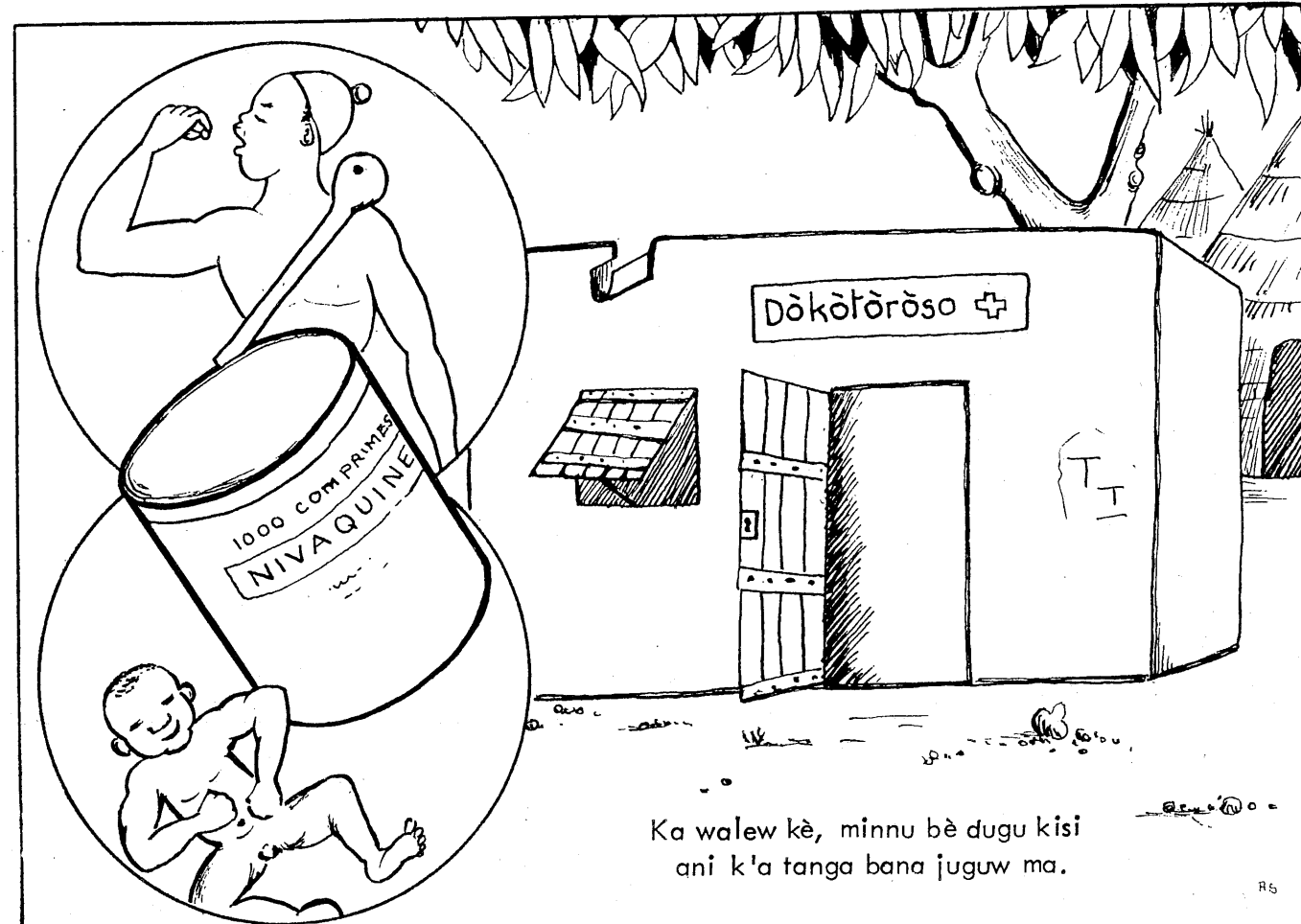
O kama, dugu k̀ns̀ȳi ka baara k̀taw ni dugutigi taw bè tali k̀ nỳd̀g̀n na.

Dugutigi ka baara k̀taw

Dugu o dugu Mali k̀ǹd̀, dugutigi ka baara k̀taw ye :

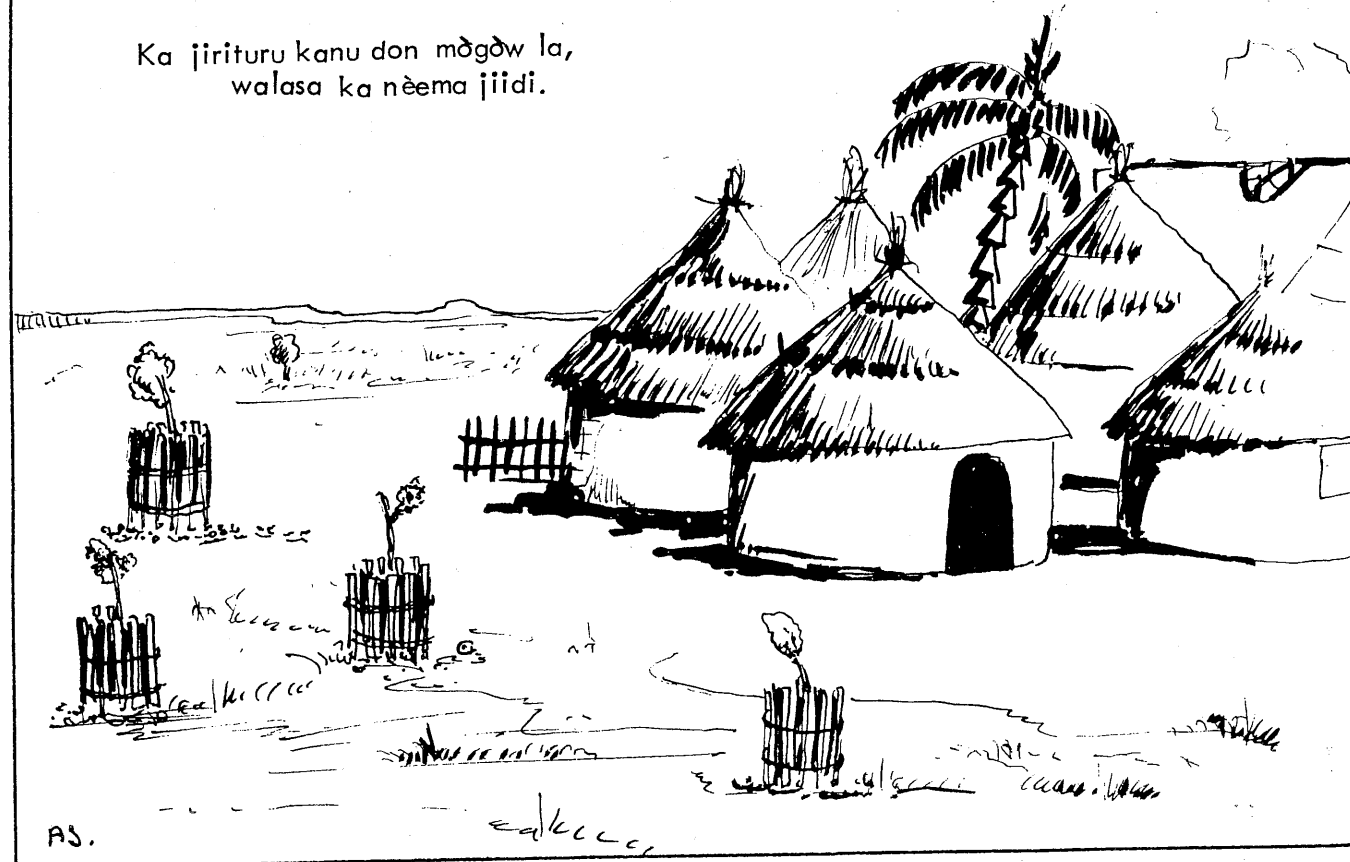

- ka dugu mara, ani k'a baara k'a nyè ;
- ka nyèm̀g̀d̀w ka s̀b̀ǹ cilenw n'u ka sariya talenw k̀ǹd̀ kumaw lase, ani k'u waleya dugu k̀ǹd̀ ;
- ka fèerèw nyini, ani ka walew k̀, minnu bè se ka dugu m̀g̀d̀w ka dinyaletigè ǹg̀d̀ya u bolo, k'u ka nyètaa sabati ;
- ka dugu m̀g̀d̀w haminankow, n'u kuntilenaw, n'u sekow an'u d̀ǹk̀w nyini, k'u d̀ǹ ani k'u lase nyèm̀g̀d̀w ma, yaasa dugu m̀g̀d̀w k'a d̀ǹ k'u j̄d̀ỳr̀d̀ bè jamana j̄d̀li baara la ;
- ka lafiya ni baara, ani bèn ni kelenya sinsi dugu k̀ǹd̀ ;
- ka dugu m̀g̀d̀w lakana, ani k'u kisi kasaraw ma ;
- ka foroba tinyèniw ni b̀nbaliyaw kunbèn ;
- k'i j̄anto dugu saniyali la ;
- ka walew k̀, minnu bè dugu kisi, ani k'a tanga bana j̄uguw ma ;
- ka kunnafoni lase j̄ona faamaw ma, finyèbana mana k̀ donfèn ye dugu k̀ǹd̀, a k̀era hadamaden kunda, a k̀era bagan kunda ;
- ka dugu k̀ns̀ȳi ka b̀ǹkanw waleya dugu k̀ǹd̀.

Ka walew kè, minnu bè dugu kisi
ani k'a tanga bana juguw ma.

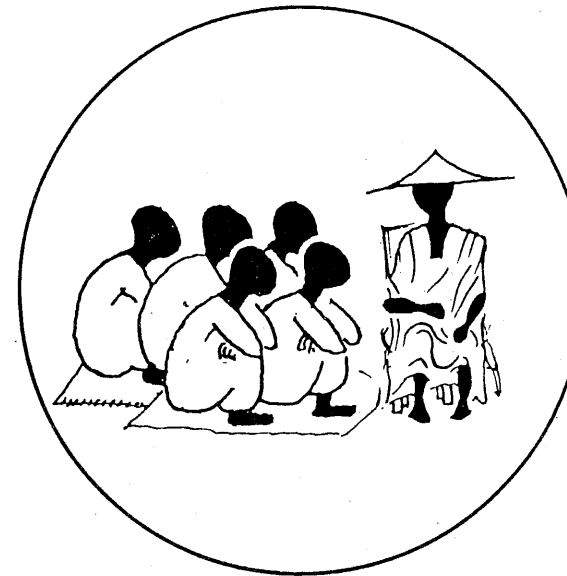
Ka jirituru kanu don m̀g̀d̀w la,
walasa ka ǹema jidi.

AS.

k̀ns̀ỳi ka baara k̀taw

Wale o wale, baara o baara, n'o bè se ka dugu yiriwa, ka dugu m̀g̀d̀w ka dinyelatigè ǹg̀d̀ya, dugu k̀ns̀ỳi ka kan k'o nyini, k'o kè dugu k̀nd̀ :

- s̀n ni s̀n, dugu k̀ns̀ỳi ka kan ka gatigiw kumanỳd̀nya u haminan-kow kan an'u kuntilennaw kan dugu yiriwali baara la,

- . a k̀ra s̀rd̀ yiriwali ye wo,
- . a k̀ra hadamadenya sinsili ye wo,
- . a k̀ra d̀nniya sira ye wo,
- . a k̀ra nafa s̀rd̀ sira o sira ye ;

- f̀erè minnu ka kan ka siri dugu m̀g̀d̀w f̀e, baara minnu ka kan ka kè nyèm̀g̀d̀w f̀e, ani u yèrè f̀e u ka dugu k̀nd̀, k̀ns̀ỳi ni dugu m̀g̀g̀w ka kan k'olu pereperelatigè, k'u k̀li d̀g̀d̀a.

Dugu k̀ns̀ỳi ka baara k̀taw ka ca. U kelen kelen bè t̀ se ka f̀d̀ ka ban. Bawo, dinyelatigè baara de don.

An k'a d̀n ko dugu t̀ yiriwa dugu m̀g̀d̀w k̀.

A t̀ yiriwa dugu k̀ns̀ỳi ka hakili nyuman n'a ka timinandiya k̀.

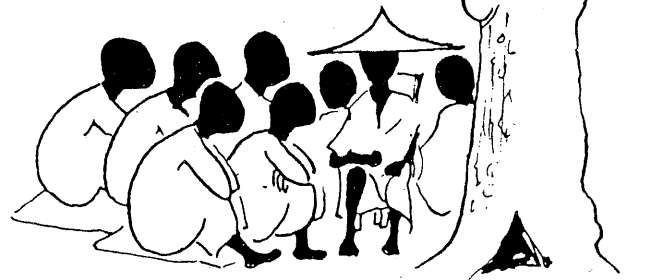
Nyamabugu kònsèyi ka baara kèlen balikukalan sabatili la :

Don o don, fitirida fè, Mali arajo bè kuma balikukalan kan.

Nyamabugu dugutigi n'a kòròsigiw b'a mèn.

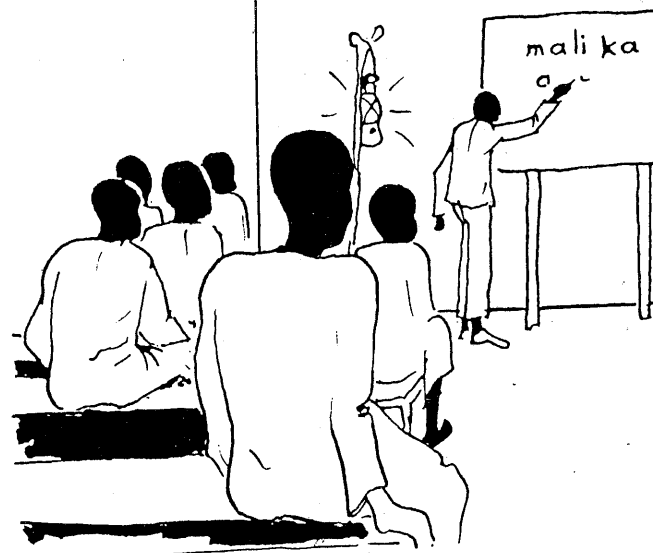
Don dò la, a ye dugu kònsèyi mògòw dalajè.

"ne ko : an tè fèerè nyini, yaasa balikukalan ka kè Nyamabugu ?"

Dugutigi ni kònsèyi ye balikukalan kuntigi wele, ka na kunnafoni d'u ma.

Nyamabugukaw ye kunnafoni dilen ninu bée waleya u ka dugu kòndò, tòn sira fè. Bi, mògò kalanbali ka dògò yen.

4. dugu kònsèyi ni jèkulu tòw cèla

Dugutigi ni kònsèyi mana bèn baara min kèli la dugu kòndò, u ka kan ka dugu mògòw ladònniya o la.

U bè pariti komite nyèmògò ladònniya ; o bè dugu mògòw bée wele, ka kunnafoni dí u ma.

Pariti ka baara kèta min mana na, komite nyèmògò bè dugutigi ni kònsèyi ladònniya o la.

Ni dugu mògòw bée ka baara kèta don, kònsèyi ni komite bè jè, ka dugu mògòw bée wele, k'u kunnafoni.

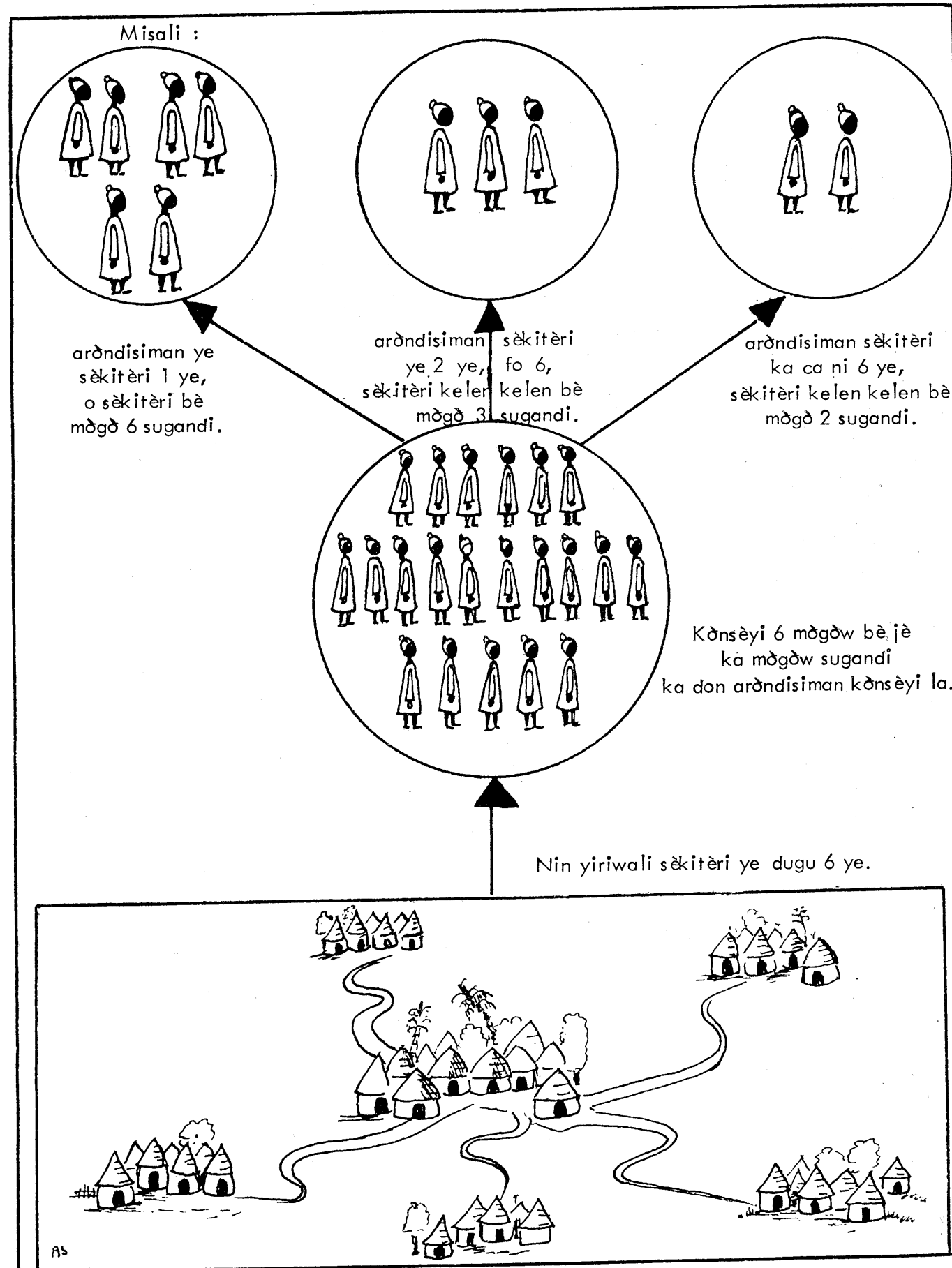
O sira kelen fè, ni dugu mògò min b'a fè baara nyuman min ka kè dugu kòndò, a bè se k'o nyèfò dugutigi ye, walima kònsèyi mògò dò ye, walima komite nyèmògò ye.

N'a tèmèna dugu kònsèyi ka sira fè, o mana a lajè kònsèyi ka tònsigi la, bèn mana kè a kan, a bè komite nyèmògò ladònniya.

Ni jama ka baara don, o bè dugu mògòw wele, k'u kunnafoni baara in kèli la.

Dugu kunda, jèkulu fila in bè nyògòn dafa :

- Kònsèyi ka baara ye ka dugu mara, aní k'a baara k'a nyè.
- Pariti ka komite ka baara ye ka dugu mògòw kàlan, k'u lafaamu, k'u sòn hakili nyuman na baara dògòdalenw kèli la, aní k'u dusukun lamin ka kè baaraw kan.

AR̀NDISIMAN K̀ÒNSÈYI

1. ar̀ndisiman k̀ònsèyi sigili

Ar̀ndisiman k̀ònsèyi ye ar̀ndisiman jama ka m̀g̀d̀ sugandilenw de ye; a m̀g̀d̀ẁ ye m̀g̀d̀ suguya fila ye :

- wote b̀è k̀è ka minnu ta dugu k̀ònsèyi m̀g̀d̀ẁ c̀è la,
- ani m̀g̀d̀ minnu b̀è ta t̀nbolokunda.

minnu b̀è ta dugu k̀ònsèyi m̀g̀d̀ẁ c̀è la

M̀g̀d̀ẁ b̀è ta dugu k̀ònsèyi m̀g̀d̀ẁ c̀è la, ka don ar̀ndisiman k̀ònsèyi la. Nka, dugu kelen kelen b̀èè ka k̀ònsèyi m̀g̀d̀ẁ t̀è se ka don ar̀ndisiman k̀ònsèyi la, k'a da dalilu saba kan :

- a f̀l̀d̀, ar̀ndisiman k̀ònsèyi m̀g̀d̀ẁ b̀è caya k'a dama t̀èm̀è ;
- a filanan, s̀òsòli b̀è caya, nỳd̀g̀nfaamuya b̀è g̀l̀èya ; barisa, dugu kelen kelen b̀èè m̀g̀d̀ẁ b̀è na kuma a ka dugu t̀d̀g̀d̀ la ;
- a sabanan, b̀enbaliya b̀è don duguw ni nỳd̀g̀n c̀è ; a d̀un t̀è ar̀ndisiman k̀ònsèyi sigi kun ye.

O de kama,

F̀l̀d̀ẁ b̀è k̀è ka duguw fara fara nỳd̀g̀n kan, k'u k̀è kuluw ye ; barisa, "k̀ònd̀ kulu j̀èlen de b̀è bii f̀d̀".

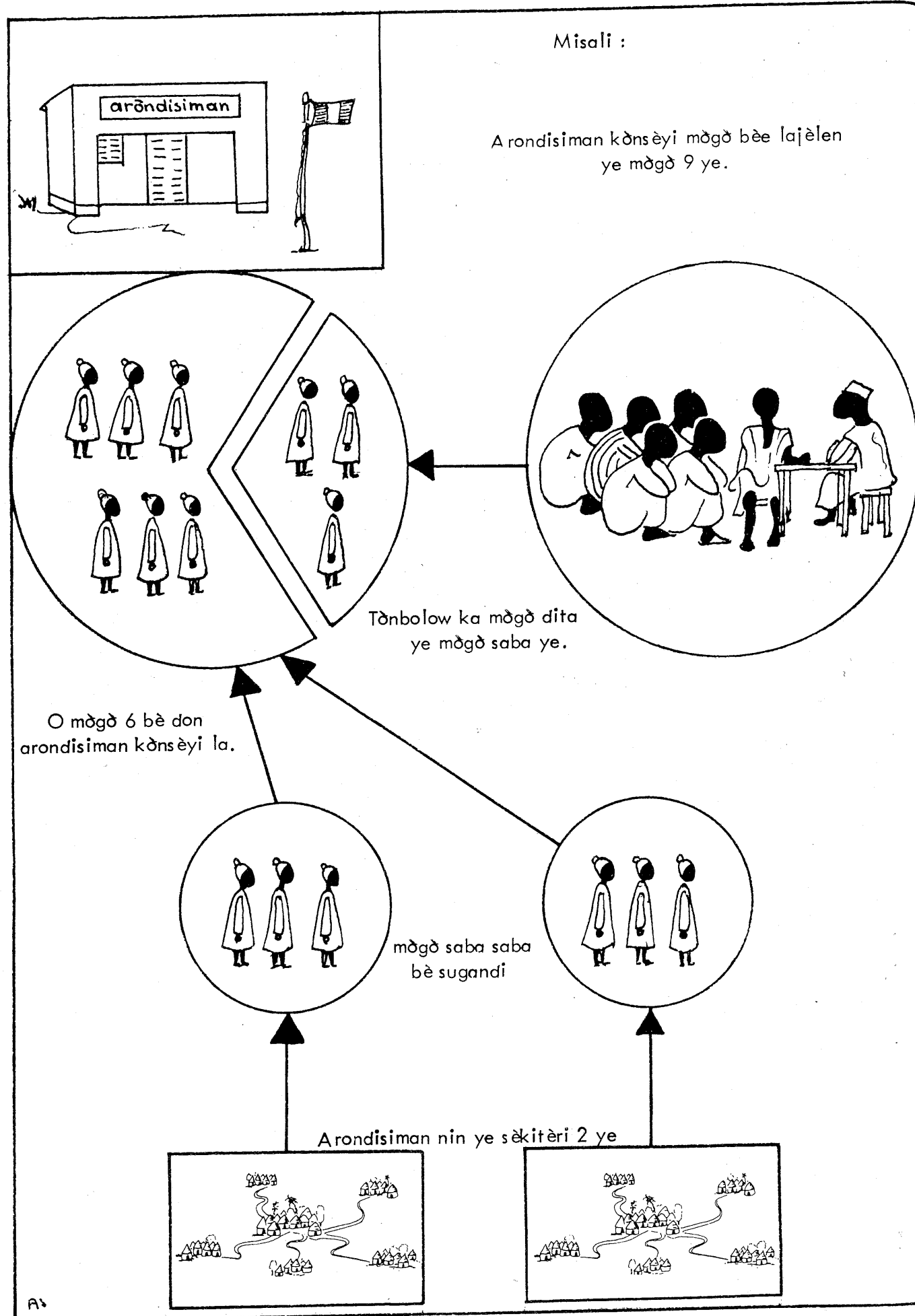
O la, dugu minnu ka s̀d̀r̀, n'u ka hadamadenya n'u ka dinyè-latigè walew sirilen don nỳd̀g̀n na, olu b̀è j̀è ka k̀è kulu kelen ye, min b̀è wele ko "yiriwali s̀ekit̀eri".

Yiriwali s̀ekit̀eri dugu hakè b'a ta dugu ẁd̀or̀d̀ la, fo dugu tan ni kelen na.

Ar̀ndisiman duguw mana kafa s̀ekit̀eri s̀ekit̀eri, o s̀ekit̀eri kelen kelen b̀èè de b̀è m̀g̀d̀ẁ dama d̀ẁ sugandì u ka dugu k̀ònsèyi m̀g̀d̀ẁ c̀è la, ka don ar̀ndisiman k̀ònsèyi la.

O sugandili b̀è k̀è nin cogo la :

1. ni ar̀ndisiman b̀èè laj̀èlen ye s̀ekit̀eri kelen ye, dugu k̀ònsèyiw b̀è m̀g̀d̀ẁ 6 sugandì u c̀è la, ka don ar̀ndisiman k̀ònsèyi la ;

Misali :

Arondisiman kònsèyi mògò bée lajèlen ye mògò 9 ye.

2. ni arondisiman sèkitèri hakè b'a ta sèkitèri fila la fo sèkitèri wòrò la, sèkitèri kelen kelen bée bè mògò 3 sugandi u ka dugu kònsèyi mògòw la, ka don arondisiman kònsèyi la ;
3. ni arondisiman sèkitèri ka ca ni sèkitèri wòrò ye, sèkitèri kelen kelen bée bè mògò 2 sugandi u ka dugu kònsèyi mògòw cè la, ka don arondisiman kònsèyi la.

minnu bè ta tònbolo kunda

Tònbolo minnu sigilen bè arondisiman duguba kòndò sòrò yiriwali kama ani hadamadenya sabatili kama, olu fana bè mògò dama dów sugandi ka don arondisiman kònsèyi la.

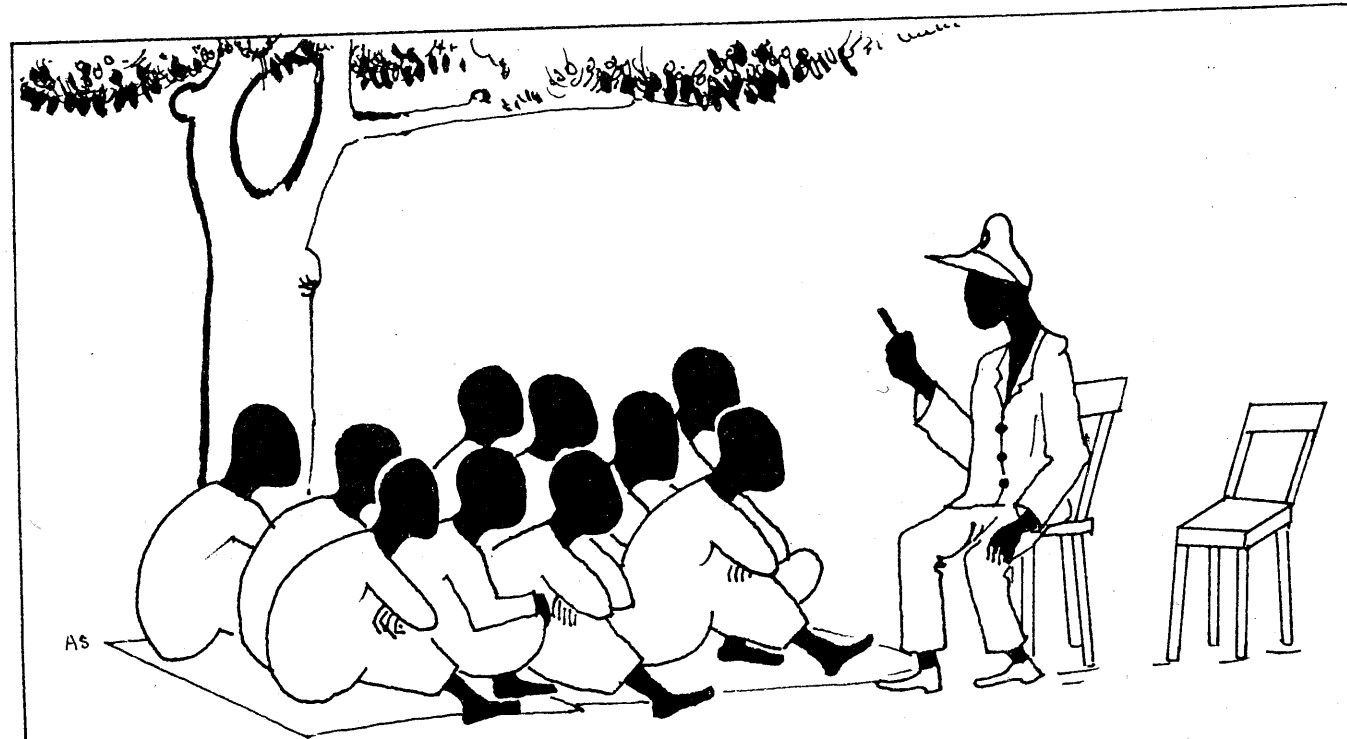
O la,

Tònbolo ninnu ka kan ka mògòw di, minnu kònnen tè Mali wote sariya fè (i n'a fò, mògò san 18 bè se ka kè koperatiwu mògò ye ; nka, a tè se ka kè kònsèyi mògò ye).

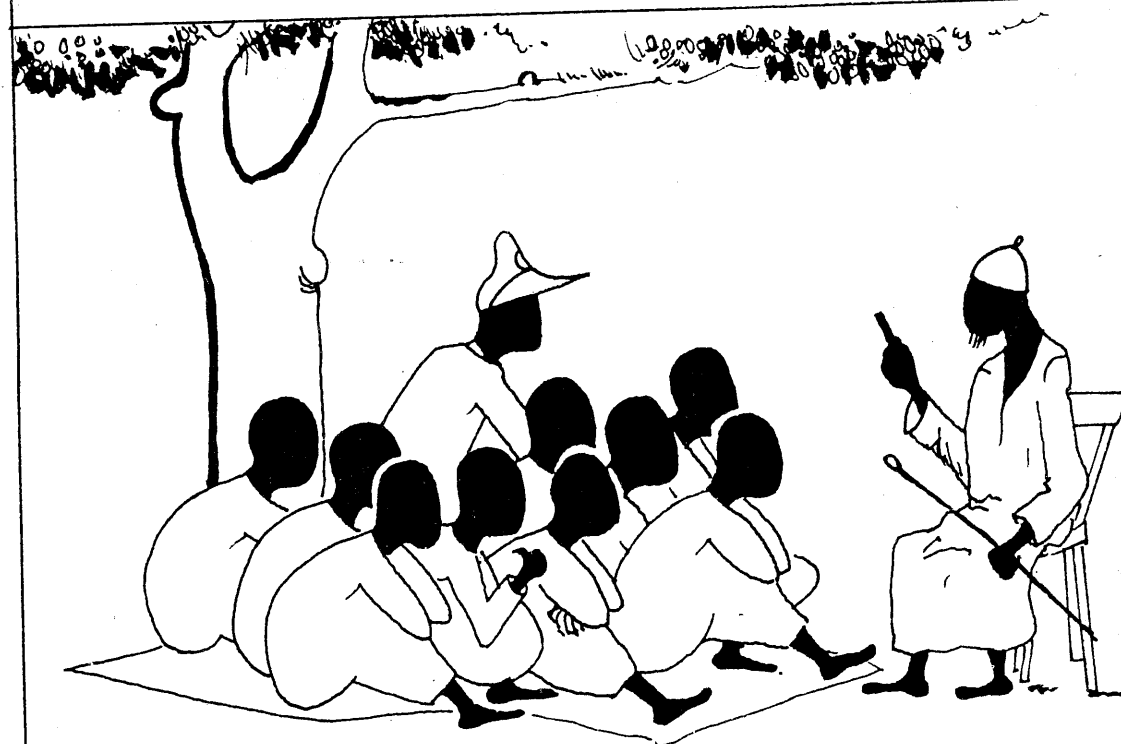
U ka mògò dítaw man kan ka tèmè yiriwali sèkitèriw ka mògò sugandilenw tilancè kan (i n'a fò, ja in b'a jira cogo min na).

U bè mògò suguya fila de di :

- mògò kelen ye kònsèyi mògò lakika ye,
- mògò filanan ye o nònabila ye.

Kònsèyi tònsgì fòlò

Kònsèyi tònsgì tòw

2. aròndisiman kònsèyi lataamani

kònsèyi tònsgì fòlò

Kònsèyi m̀g̀d̀w b̀eè mana sugandì ka ban, aròndisiman kumandan b'u b̀eè wele ka tònsgì fòlò k̀e aròndisiman faamadugu la.

O tònsgì fòlò nyèm̀g̀d̀ya b̀eè aròndisiman kumandan de bolo. O tònsgì k̀e kun ye :

- ka kònsèyi nyèm̀g̀d̀w sugandì,
- ka m̀g̀d̀w sugandì u c̀e la, minnu b̀eè don s̀èr̀k̀ilì kònsèyi la,
- ka kònsèyi lataamani sariyaw b̀eè nyèfò.

Kònsèyi nyèm̀g̀d̀w sigilì :

Nyèm̀g̀d̀w filà de b̀eè sigì : wote b̀eè k̀e fòlò ka nyèm̀g̀d̀w sugandì ; o k̀ò f̀e, wote b̀eè k̀e ka nyèm̀g̀d̀w dankan sugandì. O wote filà ye gundolawote de ye.

Kònsèyi mana a ka nyèm̀g̀d̀w sugandì ka ban, kònsèyi lataamani t̀ò b̀eè b'ò de bolo, fo ka taa a ka waati dafa. Aròndisiman kumandan t'a nyèm̀g̀d̀ya k̀e tugun.

S̀èr̀k̀ilì kònsèyi m̀g̀d̀w sugandilì :

Nyèm̀g̀d̀w sigì mana ban, kònsèyi b̀eè s̀òr̀ò ka m̀g̀d̀w dama d̀òw sugandì u c̀e la, minnu b̀eè taa a t̀òg̀ò la s̀èr̀k̀ilì kònsèyi la.

O sugandilì b̀eè k̀e gundolawote f̀e, kelen kelen, fo ka m̀g̀d̀w tataw b̀eè foori.

kònsèyi tònsgì t̀òw

Kònsèyi ka kan ka tònsgì k̀e sinyè kelen kalo saba o kalo saba.

Nka, tuma o tuma, ni kunnafoni b̀eè yen k'a f̀ò kònsèyi m̀g̀d̀w ye, u ka kan k'u hakilinata d̀ì min kan, kònsèyi b̀eè se ka nỳd̀g̀d̀nye k̀e : dan k̀èr̀k̀èr̀ǹǹen ma sigì kònsèyi ka tònsgì hakè la.

Kumandannakaw wajibiyalen don ka kònsèyi wele tònsgì la,

- ni kònsèyi nyèm̀g̀d̀w y'a nyini,
- ni kònsèyi m̀g̀d̀w d̀òw y'a nyini, minnu hakè b̀eè caya, fo ka k̀e kònsèyi m̀g̀d̀w hakè tilalen ye naani ye,
- ni faamaw y'a nyini.

O nyinini s̀èb̀èn ka kan ka se kumandannakaw ma tile 10 sanì tònsgì don c̀e, yaasa a ka se ka labèn konyuman.

Ni weleli baralen t̀e, weleli s̀èb̀èn ka kan ka dilan : kumandannakaw de b̀eè kònsèyi m̀g̀d̀w wele s̀òn ni s̀òn tònsgì la, k'a d'a kan :

- olu de b̀eè se ka weleli s̀èb̀èn dilan, ani k'a lase b̀eè ma,
- olu de b̀eè se ka kònsèyi ka nỳd̀g̀d̀nye waatiw matarafa,
- olu de b̀eè se ka kònsèyi s̀èb̀èn konyèw nyènab̀d̀, ani k'u mara.

Weleli sèbèn in ka kan ka genge aròndisiman kubeda la, a ka kan ka sèbèn kònsèyi ka kumanyènbò gafe kòndò. A dò ka kan ka ci faamaw ma, yaasa k'u kunnafoni. A ka kan ka lase jona kònsèyi mǎgòw ma, yaasa u'ka se k'u hakili jakabò tǎnsigi kè kunw kan.

○ de kama, a wajibiyalen don, tǎnsigi kè kunw ka sèbèn weleli sèbèn kan.

tǎnsigi kunw

Kumandannakaw de bè kònsèyi ka tǎnsigi kè kunw labèn, ani k'u dantigè. ○ la, ni mǎgò ye o tǎnsigi nyini, i n'a fò a fòra cogo min na, kumandannakaw wajibiyalen don ka o nyinibagaw haminankow don tǎnsigi kè kunw na.

Nka, haminanko o haminanko, wale o wale, n'o ni kònsèyi sigi kun n'a ka baara kètaw tè nyògòn ta, o man kan ka don tǎnsigi kè kunw na.

Kònsèyi mǎgò minnu mana ye tǎnsigi la, o mǎgò fanba man'a fò ko ka wale dò lajè tǎnsigi la, o wale ka kan ka sèbèn tǎnsigi kè kunw na.

Mǎgò fanba kofòlen nin ka kan ka se hakè min ma, o jate cogo filè : mǎgò hakè bè tila naani ye ; min mana sòrò, o sigiyòròma 3 de ye mǎgò fanba nin hakè ye.

I n'a fò, kònsèyi mǎgò 16 mana ye tǎnsigi la, ni mǎgò 12 ko ka wale dò lajè, o wale ka kan ka sèbèn tǎnsigi kè kunw la.

Kònsèyi sigi kun ye ka jama hakilina jònjòn n'a haminanko n'a kuntilennaw jira jamana jòli baaraw la. ○ de kama, a ka tǎnsigiw man kan ka kè tǎnsigi gansanw ye.

○ la, konyè o konyè ka kan ka filè kònsèyi fè, o ka kan ka labèn konyuman sira bèe fè, k'a sègèsègè ka nyè, a nyèdònnaw fè. ○ bè kònsèyi ka baara nògòya tǎnsigi yòrò la.

tǎnsigi mǎgòw

Tǎnsigi ka kan ka kè tǎnsigi sabatilen ye. ○ tè nyè, fo kònsèyi mǎgò fanba ka ye tǎnsigi la.

- ○ fanba ka kan ka caya ni kònsèyi mǎgò tilancè ye ni mǎgò kelen ye ; n'o hakè ma sòrò, segin bè kè tǎnsigi kan.
- ○ tǎnsigi filanan, hali ni mǎgò hakè nyinita ma dafa, tǎnsigi bè kè.
- Bèn mana kè min kan fana, o bè waleya.

Kònsèyi ka tǎnsigi bè kè aròndisiman kumandan nyè na, ani forobatònba ka susèkisòn mǎgò kelen nyè na, min ka baara nyèsinnen bè jamana yiriwali ma. Nka, o mǎgò fila jòyòrò dan ye hakilina jira ni jaabili de ye.

Kònsèyi ka tǎnsigi sen fè, mǎgò suguya fila de yamaruyalen don ka wote :

- Yiriwali sèkitèriw ka mǎgò sugandilenw,
- ani tǎnbolow ka mǎgò dilenw.

Aròndisiman kumandan man kan ka wote, forobatònba ka susèkisòn mǎgò man kan ka wote.

tǎnsigi yòrò

Aròndisiman kònsèyi ka tǎnsigi yòrò ye aròndisiman faamadugu ye. Nka, ni kònsèyi nyèmògò y'a nyini a ka kè yòrò wèrè, a bè se ka kè aròndisiman dugu dò la, yiriwali baara jònjòn dò bè ka kè yòrò min na.

kònsèyi ka sèbèn

Aròndisiman kumandan dankan de ye kònsèyi sèbènnikèla ye. A bè ye kònsèyi ka kuma futigè yòrò. A tè se k'a fèla.fò. Nka, kònsèyi mana nyèfòli min nyini a fè, a b'o fò.

N'o tè yen, forobabaarakèla wèrè bè se ka sugandi aròndisiman kumandan fè. ○ tigi kòni da tè kuma na.

Sèbènnikèla bè kònsèyi mǎgòw ka kuma kunbabaw de ta tǎnsigi sèbèn kòndò ; kònsèyi mana bèn minnu kan, a b'olu bèe sèbèn tǎnsigi sèbèn kòndò.

Tǎnsigi wuli tuma mana se, a bè tǎnsigi sèbèn kalan kònsèyi mǎgòw nyè na. Ni kuma min fò cogo ma nyè mǎgò min nyè na, o bè se k'a nyini k'o fò cogo yèlèma. Bèn mana kè o kan, sèbènnikèla wajibiyalen don ka fò cogo kura nyini, min bè bèn kònsèyi ka miirina ma.

Aròndisiman kumandan ka kan k'o tǎnsigi sèbèn dò ci ka taa faamaw ma.

K'a nyini aràndisiman mǎgǎw fè,
u ka tasuma kunbèn siraw dilan,
walasa ka wulakòndòna kisi
kungojeni ma.

Ka jè ka barasiw dilan,
walasa ka jitonýòròw sòrò,
minnu bè se ka nakòsènè yiriwa
aràndisiman kòndò.

3. aròndisiman kònsèyi ka baara kètaw

yiriwali baaraw dantigèli n'u jateminèni

Aròndisiman kumandan ni yiriwali komite mǎgǎw bè jè ka aròndisiman yiriwali baara kètaw bée dantigè, k'u kè sèbèn ye, k'o lase aròndisiman kònsèyi mǎgǎw ma.

Aròndisiman kònsèyi mǎgǎw bè yiriwali baara kèta ninnu bée jateminè sira bée fè, a kèra sòrò yiriwali sira ye wo, a kèra hadamadenya yiriwali sira ye.

O jateminè baara kòndò, aròndisiman kònsèyi b'a hakilinataw jira baaraw kan, minnu nafa bè se aròndisiman mǎgǎw bée ma (i n'a fò, forobasow jòli), walasa ka se ka jama se ko n'a jòyòrò jira o'baaraw la.

O forobaso ninnu jò yòròw aròndisiman kòndò, aròndisiman kònsèyi ka kan k'olu dantigè yiriwali baara kèta ninnu kòndò.

Baara kèta ninnu dantigèli la, kònsèyi ka kan k'a to a hakili la ko : baara ninnu fanba bè kè aròndisiman mǎgǎw de fè u yèrè ka nafa kama, an'u yèrè se ko kòndò.

O la, kònsèyi man kan ka baara kèta dantigè, jama barika tè se min kòrò. A man kan ka baara kèta yamaruya, min kèli bè tèmè aròndisiman se kan.

O misali dò filè nin ye :

Aròndisiman kònsèyi si man kan ka lakòlisoba dò jòli dantigè a ka yiriwali baara kètaw kòndò ; barisa, lakòlisoba niñ jòli, a la-taamani, a kalandenw, a karamògòw, olu si se tè aròndisiman kònsèyi ye.

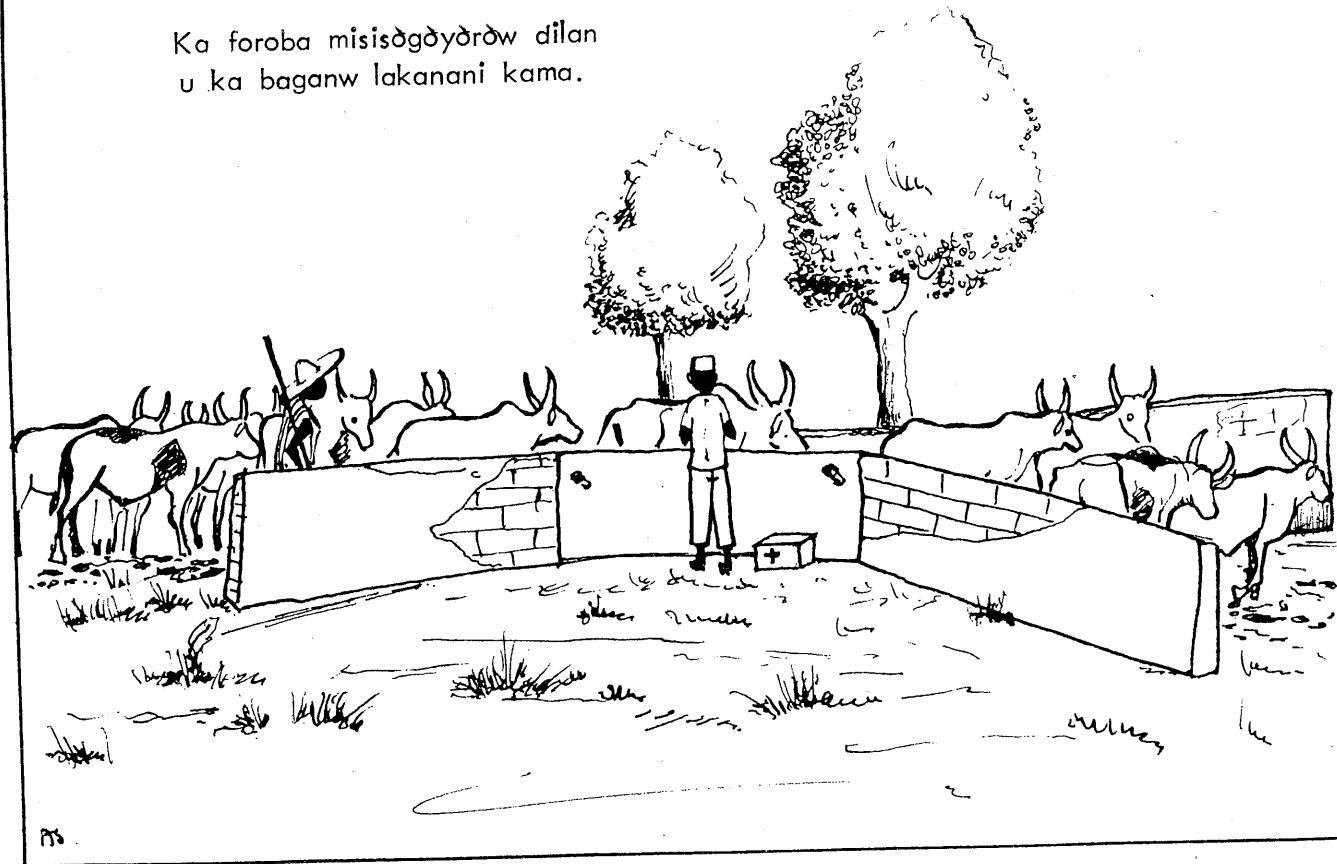
Aròndisiman kònsèyi bè se ka baara minnu kèli dantigè a ka yiriwali baara kètaw kòndò, olu dòw filè nin ye :

- sènè baaraw labènni cogo nyumanw san dama dòw kòndò, walasa ka dò fara aròndisiman sòrò kan ;
- donsoya, mònni, baganmara baaraw yiriwali konyuman aròndisiman kòndò ;
- saniya ni kènèya matarafali baaraw aròndisiman kòndò mǎgǎw fè ;
- kalanbaliya kèlèli baaraw kèli aròndisiman kòndò ;
- kònsèyi ka tònsgiso jòli, furafeere yòròw jòli dugu kunda, ba-likukalansow jòli dugu kunda ;

Ka dugu mōgōw dusu lamin ka kè forobasow j̄dli kan,
i n'a f̄: lak̄d̄lisow, d̄k̄d̄t̄d̄r̄sow, musojiginsow, walima mangasaw.

Ka foroba misis̄d̄ḡȳd̄r̄w dilan
u ka baganw lakanani kama.

- siraw dilanni ka b̄d̄ duguw ni nȳd̄ḡōn c̄, ka taa forow la ;
- denmis̄enw ka nȳenaj̄è ȳd̄r̄w j̄d̄li, an'u ka farikolo nȳenaj̄è ȳd̄r̄w dilanni ;
- d̄em̄ew donni ar̄nd̄isiman bololabaarak̄elaw la, walasa k'u ka baaraw j̄id̄i ar̄nd̄isiman m̄ōḡōw kama ;
- kungojeni k̄el̄eli cogo b̄e la (a b̄e se k'o nyini ar̄nd̄isiman yiriwali s̄ek̄it̄er̄iw b̄e f̄, ani dugu kelen kelen b̄e k̄ōns̄eyi f̄) ;
- j̄iri turuli dugu b̄e f̄ : f̄er̄ew la, b̄d̄l̄ōnw na, ani duguw da f̄ ;
- baganb̄ōsiraw dantiḡeli konyuman, yaasa s̄en̄ef̄enw b̄e kisi ;
- misi s̄ōḡō ȳd̄r̄w dilanni ar̄nd̄isiman k̄ōnd̄ ;
- walew k̄eli, minnu b̄e se ka ar̄nd̄isiman m̄ōḡōw kisi, ani k'u tanga finȳebana j̄ens̄ennenw ma.

Hali nin baara ninu sira f̄, gof̄er̄enaman ye kuntilennaba minnu f̄ jamana yiriwali sira f̄, ar̄nd̄isiman k̄ōns̄eyi ka kan k'olu labato a ka yiriwali baara k̄etaw dantiḡeli k̄ōnd̄.

yiriwali baaraw yamaruyali n'u k̄eli

Ar̄nd̄isiman k̄ōns̄eyi mana yiriwali baara k̄eta ninu b̄e f̄es̄ef̄es̄e, k'u jate-min̄e, a b'u k̄eli dantiḡe san dama d̄ōw k̄ōnd̄. A ka ca a la, san duuru baaraw de don.

A b̄e s̄ōr̄d̄ k'a ka yamaruya d̄i u waleyali kan ar̄nd̄isiman k̄ōnd̄.

O mana k̄e, ar̄nd̄isiman kumandan b̄e s̄ōr̄d̄ ka baara dantiḡelen ninu k̄e s̄eb̄en ye, k'u lase s̄er̄ek̄ili kumandan ma, a k'a ka yamaruya d̄i baara ninu k̄eli kan.

Ar̄nd̄isiman k̄ōns̄eyi wajibiyalen don k'o k̄ōmasegin mak̄ōnd̄, ka s̄ōr̄d̄ ka baara dantiḡelen ninu waleya ar̄nd̄isiman k̄ōnd̄.

K̄ōmasegin mana k̄e, ar̄nd̄isiman kumandan b̄e baara dantiḡelen ninu b̄e waleya ar̄nd̄isiman k̄ōnd̄. Nka, san mana yel̄ema, a wajibiyalen don ka nyef̄ōli d̄i k̄ōns̄eyi m̄ōḡōw ma baara ninu k̄eli kan.

hakilinata jira

Baara d̄ōw b̄e yen, ar̄nd̄isiman k̄ōns̄eyi t̄e se k'olu k̄eli yamaruya ar̄nd̄isiman

kòndò. Nka, a ka kan k'a hakilinataw jira u kan.

Olu dów filè nin ye :

- Gofèrènaman ka yiriwali baara kètaw aròndisiman kòndò.
- O yiriwali baara telimanw bolodali.
- O baara telimanw kè minènw n'u kè cogow.
- O baara telimanw kèlenw kiimèli.
- Aròndisiman dugukolo labènni fèerèw.

nin bèe kò fè

Aròndisiman kònsèyi yèrè mana hakilinata fèn o fèn sòrò, ka wale fèn o fèn ye, n'o de bè se ka aròndisiman yiriwali teliya, a bè se ani a ka kan k'o jira faamaw la.

4. aròndisiman kònsèyi ni jèkulu tòw cèla

Aròndisiman kunda, kònsèyi kò fè, jèkulu wèrèw bè yen, minnu fana jòyòrò ka bon aròndisiman yiriwali baara la.

Olu ye :

- aròndisiman yiriwali komite, n'o ye kumandan ni aròndisiman forobabaarada kuntigiw ka jèkafò jèkulu ye ;
- susèkisòn biro, n'o ye forobatònba bolofara nyèmògò jèkulu ye.

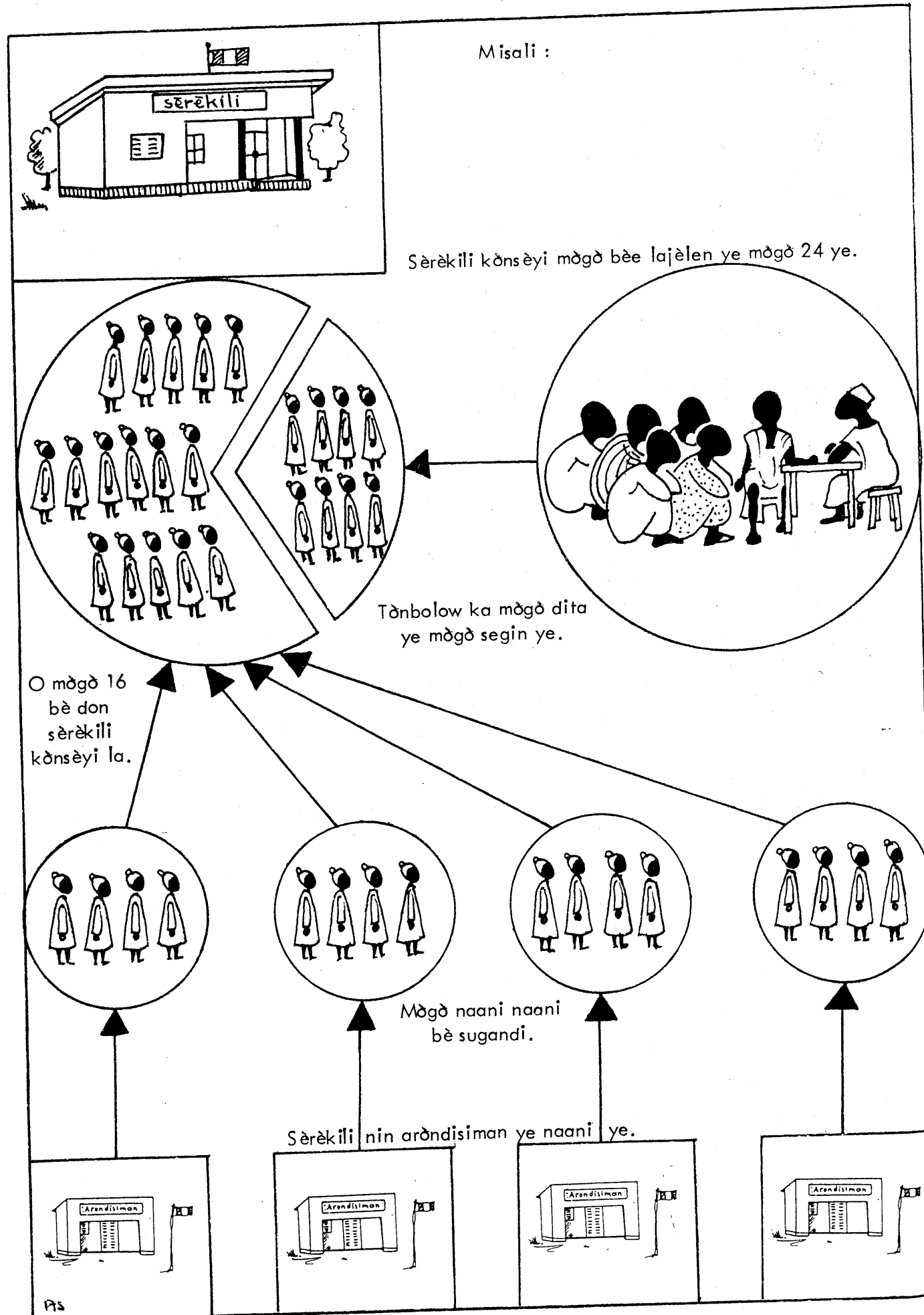
Yiriwali komite mana baara minnu dantigè, aròndisiman kumandan b'olu lase kònsèyi ma : o kònsèyi mògòw ni aròndisiman kumandan bè to ka tònsgì kè, wala ka baara kètaw dantigè, k'u kè cogow pereperelatigè, a kèra minèn kow ye wo, a kèra musaka kow ye wo.

Kònsèyi fana mana baara minnu kèli nyini, aròndisiman kumandan b'olu latèmè yiriwali komite ma, yaasa baaranyèdònnaw k'a lajè, fèerè minnu ka kan ka tigè baara nyininen ninu kèli kama.

O tuma, yiriwali komite ni kònsèyi taalan ye nyògòn ye : u fila bèn yòrò ye aròndisiman kumandan ye.

Baara kètaw mana dantigè ka ban kònsèyi ni yiriwali komite fè, k'u kè cogow pereperelatigè, kònsèyi ni pariti susèkisòn nyèmògòw bè jè ka jama kunnafoni. Bawo, jama kunnafonini ye aròndisiman kunda pariti ka susèkisòn ka baara ye.

Baara kètaw yèrè waleyali aròndisiman kòndò, o ye aròndisiman yiriwali komite ka baara ye, n'o ye baaranyèdònna ka jèkulu sigilen ye. Nka, aròndisiman kumandan de bè baara kèta ninu kèli yamaruya, ani k'u kòlòsi.

SÈRÈKILI KÒNSÈYI

1. sèrèkili kònsèyi sigili

An k'a dòn ko sèrèkili fana kònsèyi mǎgǎw ye suguya fila ye : wote bée kè ka minnu ta, ani tǎnbolow ka mǎgǎ dílenw.

mǎgǎ sugandílenw

Aròndisiman kònsèyi mǎgǎw mana sigi ka ban, olu b'u ka tǎnsigi fǎlǎ kè. O tǎnsigi fǎlǎ sen fè, olu bée mǎgǎ dama dǎw sugandí u cè la, minnu bée don sèrèkili kònsèyi la.

O mǎgǎ sugandílen ninnu ye mǎgǎw ye, wote kèra ka minnu sigi yiriwali sèkì-tèri kònsèyi mǎgǎw fè, aròndisiman kònsèyi la.

Aròndisiman kònsèyi tè se ka tǎnbolow ka mǎgǎ dílen ta ka don sèrèkili kònsèyi la ; barisa, tǎnbolo minnu sigílen bée sèrèkili kunda sèrèkili faamadugu la, olu de ka kan ka mǎgǎ dí ka don sèrèkili kònsèyi la.

Aròndisiman kònsèyi tè se ka aròndisiman kumandan sugandí ; susèkìsǎn mǎgǎ min ka baara nyèsinnen bée yiriwali ma, o fana tè se ka sugandí ; k'a d'a kan, olu mǎgǎ fila si tè kònsèyi mǎgǎw ye.

Sèrèkili aròndisimanw ka ca nyǎgǎn ye cogo min na, u ka kònsèyi mǎgǎw ka ca nyǎgǎn ye ten.

O de kama, sariya y'a jíra, sugandíli bée kè nin cogo la :

- Ni sèrèkili min aròndisiman hakè tè aròndisiman duuru bǎ, aròndisiman kònsèyi kelen kelen bée bée mǎgǎ 4 sugandí u cè la, ka don sèrèkili kònsèyi la.
- Ni sèrèkili min aròndisiman hakè ye duuru ye, wala wǎorǎ, aròndisiman kònsèyi kelen kelen bée bée mǎgǎ 3 sugandí u cè la, ka don sèrèkili kònsèyi la.
- Ni sèrèkili min aròndisiman hakè ka ca wǎorǎ ye, aròndisiman kònsèyi kelen kelen bée bée mǎgǎ 2 sugandí, ka don sèrèkili kònsèyi la.

tɔnbolow ka mɔgɔ dilenw

Sɛrɛkili kumandan bɛ tɔnbolow bɛɛ sɛbɛn, k'a lajɛ, n'a y'a sɔrɔ, u ka baara bonya n'a nafaw bɛ se sɛrɛkili bɛɛ ma, sɔrɔ ni hadamadenya yiriwali sira la.

N'o sɛgɛsɛgɛra a fɛ ka ban, tɔnbolo minnu ka kan ka mɔgɔ di ka don sɛrɛkili kɔnsɛyi la, a b'olu dantigɛ sɛbɛn kɔndɔ, k'o lase erezɔn gofɛrɛnɛri ma, yaasa o ka sariyabolisɛbɛn nyini gofɛrɛnaman fɛ.

Tɔnbolo minnu mana yamaruya, olu de bɛ mɔgɔ di ka don sɛrɛkili kɔnsɛyi la.

Olu fana ka kan ka mɔgɔw di, minnu kɔnnen tɛ wote sariya fɛ. U ka mɔgɔ dita man kan ka tɛmɛ arɔndisiman kɔnsɛyiw ka mɔgɔ sugandilenw tilancɛ kan.

U ka kan ka mɔgɔ fila fila de di : kelen ye kɔnsɛyi mɔgɔ ye, kelen dɔ y'o nɔnabila ye.

Sɛrɛkili kunda, a ka ca a la, tɔnbolo minnu ka teli ka mɔgɔw di, olu dɔw file nin ye :

- lakɔliden somɔgɔw ka tɔn,
- denmisɛnw ka tɔn,
- musow ka tɔn,
- baarakɛlaw ka tɔn,
- kɛnyɛrɛyew ka tɔn,
- sɔrɔdasi kɔrɔw ka tɔn,
- koperatiwuw ka tɔn.

2. sɛrɛkili kɔnsɛyi lataamani

Sɛrɛkili kɔnsɛyi ni arɔndisiman kɔnsɛyi bɛɛ lataama cogo ka kan sariya fɛ :

- o kɛ kun ye ka se ka nɔgɔya don kɔnsɛyi mɔgɔw ka baara la, janko mɔgɔ minnu bɛ kɔnsɛyi caman na (i n'a fɔ, arɔndisiman kɔnsɛyi mɔgɔ minnu bɛ sɛrɛkili kɔnsɛyi la) ;
- a kɛ kun ye, yaasa jama ka se ka kɔnsɛyi konyɛ faamuya joona.
- a kɛ kun ye fana ka se ka baara nɔgɔya marabolow nyɛmɔgɔw bolo, olu minnu ka yɛlɛma-yɛlɛma ka ca.
- a kɛ kun ye ka nɔgɔya don fana kɔnsɛyiw ka baara kɔlɔsili la minisiri bolo, min nyɛsinnen bɛ jamana kɔndɔ kow ma.

Min bɛ sɛrɛkili kɔnsɛyi kunda, o filɛ nin ye :

kɔnsɛyi tɔnsigi fɔlɔ

Kumandan bɛ sɛrɛkili kɔnsɛyi mɔgɔw wele ka tɔnsigi fɔlɔ kɛ sɛrɛkili faamadugu la. O tɔnsigi kɛ kun ye :

- ka kɔnsɛyi nyɛmɔgɔw sugandi : o bɛ kɛ ka tɔnsigi nyɛmɔgɔya to kumandan bolo.
- ka mɔgɔw sugandi u cɛ la, minnu bɛ don erezɔn kɔnsɛyi la.

kɔnsɛyi tɔnsigi tɔw

Sɛrɛkili kunda, kɔnsɛyi ka kan ka tɔnsigi kɛ sinyɛ kelen kalo naani o kalo naani. Dan kɛrɛnkɛrɛnnen ma sigi sɛrɛkili kɔnsɛyi ka tɔnsigi hakɛ la.

Weleli sɛbɛn bɛ dilan kumandannakaw fɛ. O ka kan ka dilan, k'a ci tile saba sani tɔnsigi dayɛlɛ don cɛ. A bɛ genge sɛrɛkili kubeda la.

tɔnsigi mɔgɔw

Sɛrɛkili kɔnsɛyi ka tɔnsigi bɛ kɛ kumandan nyɛ na, ani forobatɔnba ka sɛkisɔn mɔgɔ kelen nyɛ na, min ka baara nyɛsinnen bɛ jamana yiriwali ma. Nka, o mɔgɔ fila jɔyɔrɔ dan ye hakilina jira ni jaabili de ye. O mɔgɔ fila si man kan ka wote kɔnsɛyi mɔgɔw fɛ.

tònsigi yòrò

Sèrèkili kònsèyi ka tònsigi yòrò ye sèrèkili faamadugu ye. Ni kònsèyi nyèmògò y'a nyini a ka kè yòrò wèrè, a bè se ka kè sèrèkili dugu dò la.

kònsèyi ka sèbèn w

Kumandan dankan fòlò de ye sèrèkili kònsèyi sèbènnikèla ye. A tètè se k'a fèla fò. Nka, kònsèyi mana nyèfòli min nyini a fè, a b'o fò.

N'o tètè yen, forobabaarakèla wèrè bè se ka sugandi kumandan fè. O tigi kòni da tètè kuma na.

Sèrèkili kònsèyi lataama cogo tò fèn o fèn bè, i n'a fò, aròndisiman kònsèyi ta bè cogo min na, n'a nyèfòra liburu in nyè 41, 42 ni 43 la.

3. sèrèkili kònsèyi ka baara kètaw

yiriwali baaraw dantigèli

Aròndisiman kònsèyi wèe mana u ka yiriwali baara dantigèlenw lase sèrèkili kumandan ma, o bè sèrèkili kònsèyi mògòw wele tònsigi la.

O tònsigi sen fè, sèrèkili kònsèyi bè yiriwali baara dantigèlen ninnu bèe lajè ji nyèmajòlen na, walasa ka se k'a ka yamaruya di u waleyali kan.

- Baara o baara, n'o kèli tètè musaka wele, sèrèkili kumandan b'a ka yamaruya di u waleyali kan.

- Nka, baara o baara bè na ni musaka ye, sèrèkili kònsèyi mògòw b'u hakilinata jira o baara dantigèlenw musakaw kan.

U bè wari sòrò siraw fèsèfèsè, k'a dòn, n'a y'a sòrò, sèrèkili bè se musaka ninnu kòrò :

. U b'a lajè, wari hakè min bè se ka sòrò sèrèkili kòndò mògòw fè, ani min bè se ka sòrò sèrèkili kòkanna na.

. U b'a lajè, minèn hakè min bè se ka san ni wari sòrò-taw ye.

O jateminè mana k'u fè, u bè sòrò ka wote k'u ka yamaruya di jateminè in kan. U b'u ka yamaruya di sèrèkili kumandan ma baara dantigèlen ninnu waleyali la sèrèkili kòndò.

Nka, o t'a bannen ye...

Kumandan bè sòrò k'o baara dantigèlen ninnu kè sèbènba kelen ye, k'o lase erezòn gofèrèrèri ma, o k'a ka yamaruya di olu waleyali kan.

Sèrèkili kònsèyi wajibiyalen don k'o kòmasegin makòndò, ka sòrò k'o baara dantigèlen ninnu waleyali sèrèkili kòndò.

yiriwali baaraw kèli

Yamaruya mana di gofèrèrèri fè, sèrèkili kumandan bè baara dantigèlen ninnu waleyali sèrèkili kòndò.

San mana yèlèma, a wajibiyalen don ka nyèfòli kè sèrèkili kònsèyi mògòw ye, san baara dantigèlenw waleyali kan. O la, kumandan ka kan ka wari sòròlèn ni wari bòlèn bèe fèsèfèsè kònsèyi mògòw nyè na.

hakilinata jira

Baara dōw bē yen, sèrèkili kònsèyi tē se k'olu kèli yamaruya sèrèkili kòndò.
Nka, a ka kan k'a hakilinataw jira u kan.

O baara dōw filè nin ye :

- gofèrènaman ka yiriwali baara kètaw sèrèkili kòndò ;
- o yiriwali baara telimanw bolodali ;
- o baara telimanw kè minènw n'u kè cogow ;
- o baara teliman kèlenw kiimèli ;
- sèrèkili dugukolo labènni fèerèw.

4. sèrèkili kònsèyi ni jèkulu tòw cèla

A fòra ko kumandan ka baara nyèsinnen don sèrèkili yiriwali ma, sòrò sira fè, ani hadamadenya sira fè. O yiriwali baara dōw bē dantigè aròndisimanw mōgòw fè, dōw bē dantigè gofèrènaman fè.

minnu bē dantigè aròndisimanw mōgòw fè

Aròndisimanw kònsèyiw n'u yiriwali komitew mana baara minnu dantigè, u b'o bēè lajèlen lase sèrèkili kumandan ma.

- Kumandan ni yiriwali komite bē baara ninnu bēè fèsèfèsè, k'a lajè, u bē se ka nyògòn sinsi ani ka nyògòn dafa cogo min. U b'a lajè fana ni baara ninnu bē gofèrènaman ka kuntilennabaw labato jamana yiriwali lahalaya la. Ni baara dōw sòròla a la, minnu bē na ni musaka ye, yiriwali komite bē o musaka bēè jateminè.
- Kumandan bē yiriwali komite ka miirinata jiralen ninnu lase sèrèkili kònsèyi ma. O fana b'a ka baara kè, n'o ye ka ko ninnu bēè lajè, ka wote k'a ka yamaruya dí u waleyali kan.
- Gofèrèrèri fana mana a ka yamaruya dí, baara ninnu bē waleyali kumandan ni yiriwali komite mōgòw fè.
- San o san, kunnafoni bē dí kònsèyi ma baara ninnu waleyali kan, ka wari sòròlen ni wari bòlen bēè fèsèfèsè a nyè na.

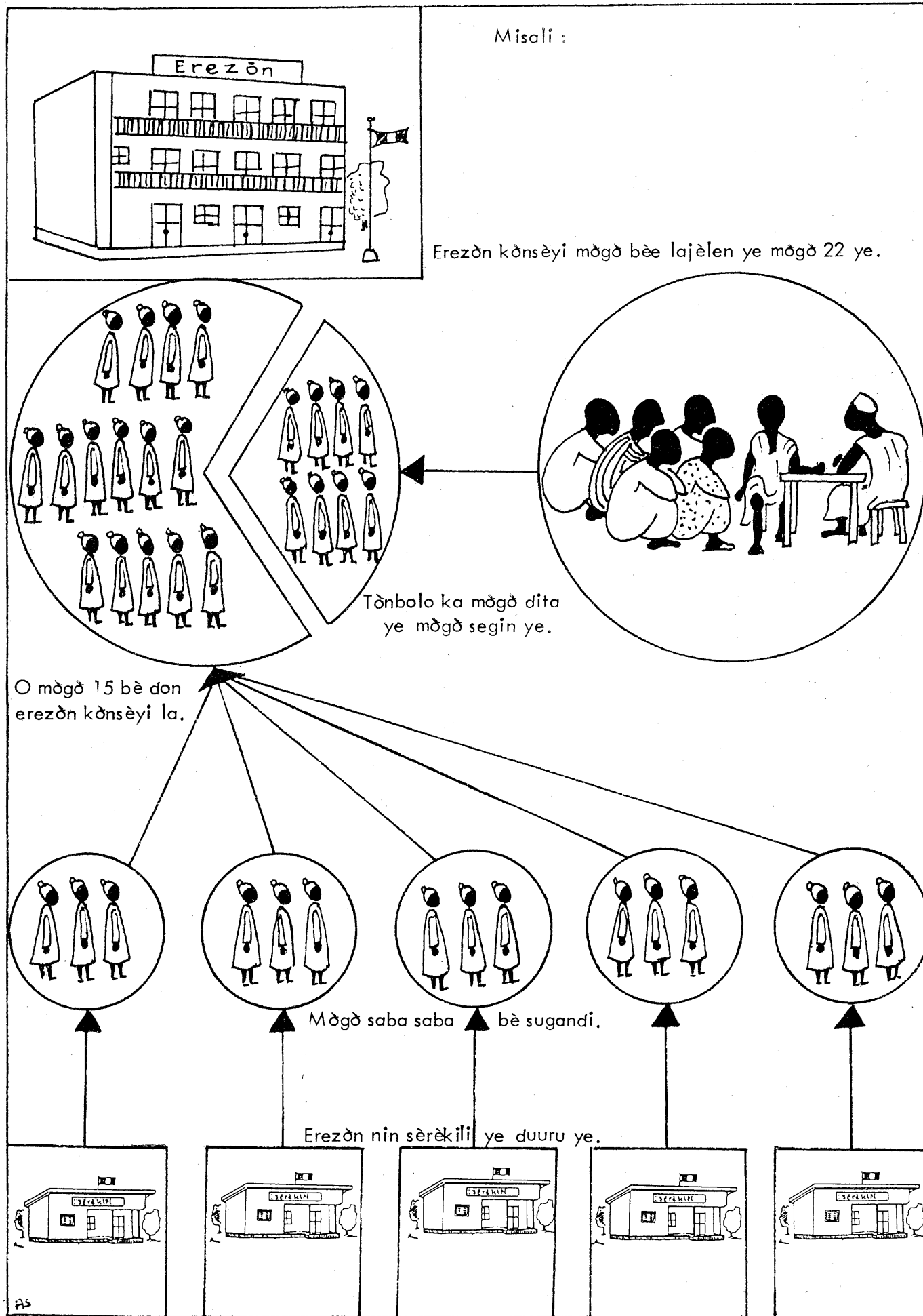
minnu bē dantigè gofèrènaman fè

Sani ka jamana yiriwali baara kètaw dantigè, gofèrènaman bē jamana yòrò kelen kelen bēè kunkow lajè. O la,

- a b'a nyini yiriwali komitew fè, u ka u ka yòrò yiriwali baara kètaw lajè, k'o kunnafoni lase gofèrènaman ma ;
- a b'a nyini kònsèyiw fè, u k'u hakilinataw jira baara kofòlen ninnu kan, n'a y'a sòrò, u bē bèn cogo min na u ka yòrò mōgòw sagonataw ma.

Jama ka kan k'a dòn ko o baara ninnu bēè lajèlen bē kè Malidenw ka hère de kama, ani ko a jòyòrò ka bon baara ninnu na.

O la, ka jama ladònniya, ka kunnafoni d'a ma baara ninnu nafaw kan, ka jama hakili n'a dusu kògò baara kètaw kan, o bēè ye pariti sèkìsòn nyèmògòw ka baara ye sèrèkili kunda.

Misali :

Erezon kònsèyi mөгò bée lajèlen ye mөгò 22 ye.

Tònbolo ka mөгò dita ye mөгò segin ye.

O mөгò 15 bée don ezezon kònsèyi la.

Mөгò saba saba bée sugandi.

Erezon nin sèrèkili ye duuru ye.

EREZON KÒNSÈYI

1. ezezon kònsèyi sigili

Erezon kunda kònsèyi kelen bée sigi, yaasa ezezon jama ka se k'a hakilinataw n'a haminankow n'a kuntilennaw jira ezezon yiriwali baaraw la.

Erezon kònsèyi mөгòw fana ye mөгò suguya fila ye :

- sèrèkili kònsèyiw ka mөгò sugandilenw,
- ani tònbolow ka mөгò dilenw.

sèrèkili kònsèyiw ka mөгò sugandilenw

Sèrèkili kònsèyi mana sigi ka ban, a ka tònsgigi fòlò sen fè, a bée mөгòw sugandi, minnu ka kan ka don ezezon kònsèyi la.

Yan fana, an k'a to an hakili la ko :

- Sugandili bée kè mөгòw cè la, wote kèra ka minnu sigi aròndi-siman kònsèyiw fè ; tònbolow ka mөгò dilenw tè se ka sugandi.
- Kumandan tè se ka sugandi ; forobatònba ka mөгò min nyèsinnen bée yiriwali baaraw ma, o tè se ka sugandi.
- Erezonw sèrèkili ka ca nyògòn ye cogo min na, u ka kònsèyi mөгòw ka ca nyògòn ye ten.

O la,

- . ni ezezon sèrèkili hakè tè sèrèkili 6 bò, sèrèkili kònsèyi kelen kelen bée bée mөгò saba sugandi ka don ezezon kònsèyi la ;
- . ni ezezon sèrèkili hakè ye sèrèkili 6 ye, walima a ka ca 6 ye, sèrèkili kònsèyi kelen kelen bée bée mөгò fila sugandi ka don ezezon kònsèyi la.

tònbolow ka mògò dílenw

I n'a fò, a bè kè cogo min aròndisiman kunda ani sèrèkili kunda, tònbolo minnu sigilèn bè erezòn kunda, n'u ka yiriwali baara kètaw nafa bè se erezòn kòndò jama bèe ma, olu bè mògò dama dòw dí ka don erezòn kònsèyi la.

O la, gofèrèneri bè tònbolo ninnu bèe ka baara sègèsègè, k'a dòn, nafa bè minnu ta la, sòrò ni hadamadenya yiriwali sira la.

Sègèsègèlì mana ban, a bè sèbèn kè, k'o lase Mali kòndòko nyènabòli minisiri ma. O bè sòrò ka sariyabolisèbèn nyini gofèrenaman fè, yaasa ka tònbolow dangigè, minnu ka kan ka mògò dí ka don erezòn kònsèyi la.

Erezòn kunda, a ka ca a la, jèkulu minnu ka teli ka mògò dí, olu dòw filè nin ye :

- Jagokèlcw ni izinitigiw ka tònbolo.
- Koperatiuwuw ka tòn erezòn kunda.
- Lakòliden somògòw ka tòn.
- Baarakèlaw ka tòn.
- Denmisènw ka tòn.
- Musow ka tòn.

Tònbolo ninnu ka mògò dílenw bèe lajèlen man kan ka tèmè sèrèkili kònsèyiw ka mògò sugandílenw tilancè kan.

Tònbolo ninnu ka kan ka mògò fila fila de dí : kelen ye kònsèyi mògò ye, kelen dò y'a ndabila ye.

U man kan ka mògò dí, min kònnen don wote sariya fè.

2. erezòn kònsèyi lataamani

Erezòn kònsèyi fana lataama cogo ni aròndisiman kònsèyi ni sèrèkili kònsèyi lataama cogo ka kan sariya fè.

Erezòn kònsèyi ka tònsigi fòlò nyèmògòya bè gofèrèneri bolo ; o tònsigi sen fè, kònsèyi bè a nyèmògò n'a nyèmògò dankan sigi. Kònsèyi ka tònsigi tòw bèe nyèmògòya bè kònsèyi nyèmògò bolo.

Erezòn kònsèyi bè tònsigi kè sinyè kelen kalo wòrò o kalo wòrò. A bè se ka tònsigi kè tuma o tuma, ni mago gèlèn nana. Weleli sèbèn ka kan ka dílan a ka tònsigi bèe la ; a bè dílan gofèrèneri fè, k'a ci tile segin sani tònsigi dayèlè don cè. O sèbèn bè genge gofèrèneriso la.

Erezòn kònsèyi ka tònsigi bè kè gofèrèneri nyè na, ani forobatònba ka mògò kelen nyè na. O mògò fila si man kan ka wote kònsèyi mògòw fè.

Erezòn kònsèyi ka tònsigi bè kè erezòn faamadugu la. Nka, a bè se ka kè erezòn dugu wèrè la.

A sèbènnikèla ye gofèrèneri dankan filanan ye, min ka baara nyèsihnen bè erezòn marali sèbènkow ma. Ale bè erezòn kònsèyi ka tònsigi sèbènw bèe nyè-nabò ; nka, a tè se ka wote.

3. erezòn kònsèyi ka baara kètaw

sèrèkiliw ka yiriwali baaraw lajèli

Sèrèkili kònsèyiw bée mana u ka yiriwali baaraw dantigèli sèbèn lase erezòn gofèrèneri ma, o bée erezòn kònsèyi m̀g̀d̀w wele t̀nsigi la.

O t̀nsigi in sen fè, erezòn kònsèyi fana bée yiriwali baara dantigèlen ninnu bée lajè, n'a y'a s̀r̀d̀, u ni erezòn yiriwali kuntilennaw bée nỳd̀g̀n ta.

Kònsèyi b'a hakilinataw jira gofèrèneri la yiriwali baara dantigèlenw kan. Ni baara dantigèlen ninnu ni erezòn yiriwali bée nỳd̀g̀n ta, gofèrèneri b'a ka yamaruya di u waleyali kan erezòn bée k̀ǹd̀.

A bée s̀r̀d̀ ka yiriwali baara dantigèlen ninnu kè sèbèn ye, k'o lase a ka minisiri ma, n'o ye Mali k̀ǹd̀ko minisiri ye.

Mali k̀ǹd̀ko minisiri diyagoyalen tè ka s̀ǹ, walima ka ban baara dantigèlen ninnu waleyali ma. Nka, a bée se ka gofèrèneri ka yamaruya dilen wuli, ni minisiri d̀d̀ y'a jira k'o baara dantigèlen ninnu d̀d̀ bée yen, min n'ale ka baaraw tè nỳd̀g̀n ta.

hakilinata jira g̀f̀èr̀ènaman ka baaraw kan

Erezòn kunda fana, kònsèyi diyagoyalen don k'a hakilinataw jira nin baara dama d̀d̀w kan :

- Gofèrènaman ka yiriwali baara kètaw erezòn k̀ǹd̀.
- O baara kètaw la telimanw bolodali.
- O baara telimanw kè minènw n'u kè cogow.
- O baara telimanw kèlenw kiimèli.
- Erezòn dugukolo labènni fèerè tigèlenw.

4. erezòn kònsèyi ni jèkulu t̀d̀w cèla

Gofèrèneri ka baara ye ka erezòn mara, ani k'a baara, k'a kè erezòn m̀g̀d̀w sago ye.

O baara kama,

- Baaranyèd̀nnaw bée gofèrèneri demè, ka erezòn labèn cogow lajè, ka baara kètaw sègèsègè, u bée se ka kè erezòn yiriwali sababu ye cogo min, s̀r̀d̀ sira ni hadamadenya sira bée lajèlen fè : o de ye erezòn yiriwali komite ka baara ye.

- Jama bée m̀g̀d̀ d̀d̀w sugandi, k'olu kè erezòn kònsèyi m̀g̀d̀w ye, minnu bée gofèrèneri s̀ǹ hakili la, walasa baara ka kè erezòn k̀ǹd̀ m̀g̀d̀w haminankow n'u kuntilennaw sira fè.

O tuma na, an k'a d̀ǹ ko :

K'a ta ar̀nd̀isiman kunda, fo erezòn kunda, yiriwali komite ni kònsèyi bée, i n'a f̀d̀, marabolo nyèm̀d̀g̀d̀ tulo fila :

- yiriwali komite ye tulo ye, baaranyèd̀nnaw ka hakilinaw bée don min fè, jamana j̀d̀li baaraw la ;

- kònsèyi ye tulo ye, jama hakilina bée don min fè, baaraw kèli la.

4 Sariyatasèbèn

jama jòyòrò sinsili sariyaw

Mali yiriwali baaraw la

Gafe in bɔra ka kunnafoniw de di
Malidenw jòyòrò kan, faso baaraw la.

O la, an k'a dòn ko :

Kunnafoni fèn o fèn dira gafe in kòndò,
olu bèe tara sariyatasèbènw ni sariyabolisèbènw de kòndò.

O sariyaw filè ninnu ye :

kuma nyèbila (gafe nyè 5 la)

mali taabolo sariyaba kura bōra
jamana denw bè wote a kan zuwān kalo tile fila san 1974

awiriki kalo tile 23, san 1974, peresidan muso tarawela y'i kan bō malidunw ma, araja mali la. o don, o ye mun la?

o ye jamana taabolo cogo kura n'a sariyaba yara la'arabān. a y'a jira ka s'arabāniw ya langa ta kun min na, san 1968 la, n'a ye ka jamana bō bala la, ka hōrōnya, bān, ilenneya, nafa, s'arāni hadamadenya sinsi jamana kōnō, ka n'a nyamabira tuma min na, u bē mali sariyaba dila kura ye, k'a barajuru tōgō da ka "jālenya, baara ani hōrōnya".

sariyaba kura in, ni wote bēna k'a kan zuwān kalo tile 2, san 1974 la, o kōnō kumaw filā n'a ye.

---

mali taabolo sariyaba kura kōnō Kumaw
kumaw nyèbila

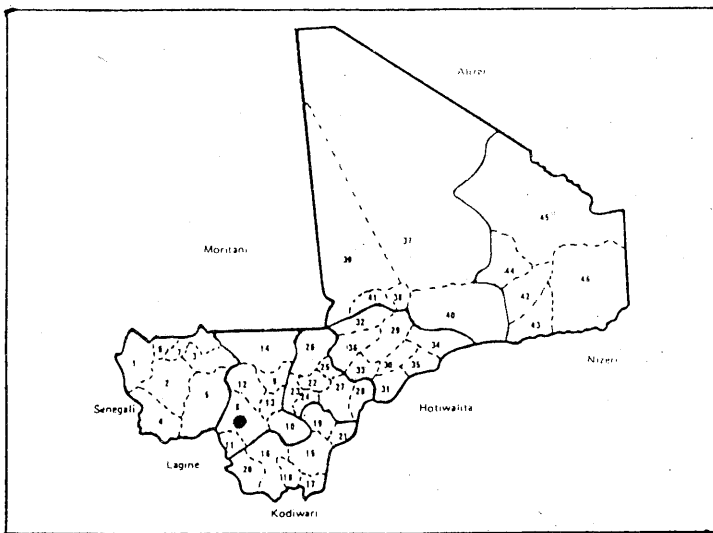
malidunw ye mali k'a jamana hōrōyalen ye, jamana min n'a mīriya bāju ye hōrōnya ni laadiriya ye. f'arē minw ligira mali jamana fā, o de bē k'a sababu ye ka faraden kelen kelen bē an'a ga kelen kelen bē yiriwa farafinne danbe n'a hadamadenya kōnō.

mali jamana seginna k'a jira ni kōrōtalanya ye, k'a den kelen kelen bē ani hadamaden kelen kelen bē ka kan hōrōnya ani hārē la. i n'a fō a jirala cogo min na sēbān kōnō, sēbān min bā hadamaden niyārō s'igi d'inyaligā kōnō, n'a sēbān bōra dezanburu kalo tile 10, san 1948, jamana y'arabān hōrōyalenw fā.

mali y'a jira ka bē ka kan baara ni lafiya ani g'arāwu la, a y'a jira lona ka bē bē se ka fara nyōgōn kan t'akululw kōnō, i n'a fō, nafa s'arāni s'arāni n'a lakani t'akulu minw ka di u ye. baara ye wajibi ye faraden kelen kelen bē ma, n'a magō mon'kan ka bē baara la, min mon' d'a ye. fo n'a y'a s'arāni a baara nafa bā jamān kan w'alima ni sariya y'a yamaruye.

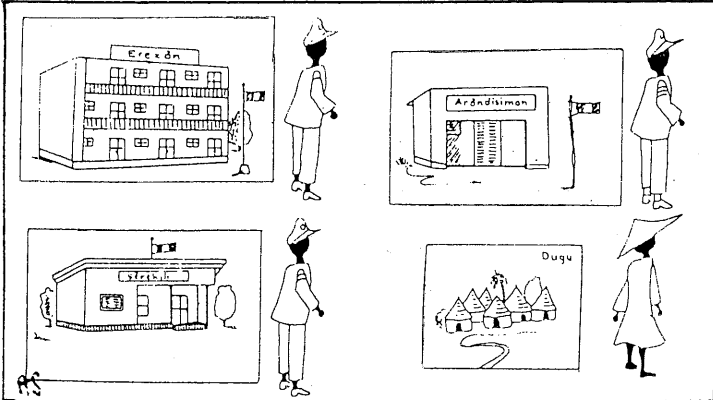
mali b'a dān ka badanya, s'ijiya, s'iginyāgōnya, hakilinyumanya minw b'a ni farafinne jamana w' bē cā kabini lawale la, walasa ka hōrōnya, kelenya ni s'arāni jirā u ni nyōgōn cā, o hami kōnō a c'arirān don wadāi bē fo farafinne jamana bē ka bō bala la, ka k'ē kelen ye.

Mali marabolow (nyè 8 fo nyè 11)

Kunnafoni dilenw tara sariyatasè-
 bèn nīmōrō 44, ani nīmōrō 45 kōnō,
 ka bō komite militèri yārō, san 1977,
 zuluye kalo tile 12.

marabolo nyèmogow (nyè 13 ni nyè 14)

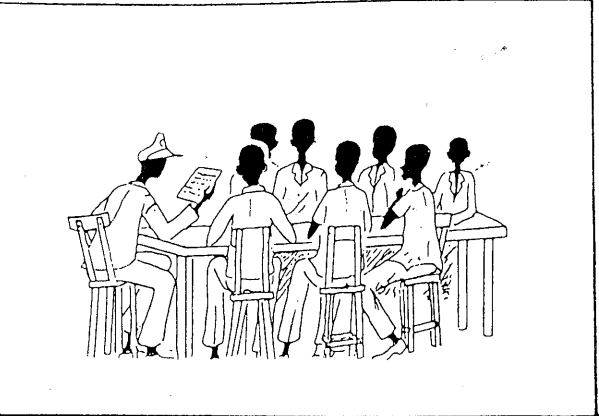
O kunnafoniw bōra Mali peresi-
 dan ka sariyabolisèbèn nīmōrō 203
 kōnō, min tara san 1977, nowanburu
 kalo tile 8.

O sēbèn kōnō, sariyasun minnu bē
 marabolo nyèmōgōw ka baara kētaw
 pereperelatigē Mali jōli baaraw la,
 olu ye sariyasun nīmōrō 8, 9, 26,
 27, 42, ani 52.

yiriwali komite (nyè 16 fo nyè 18)

Mali peresidan ka sariyabolisèbèn
 nīmōrō 193, min tara san 1981, uti
 kalo tile 10, o de bē yiriwali ko-
 mitew ka baara kētaw, n'u jōyārō,
 ani u lataama cogo pereperelatigē
 sariyasun mugan ni naani kōnō.

O sariyasun 24 kōnō kumaw de
 kunnafoniw dira gafe in kōnō.

kōnsèyi (nyè 19 fo nyè 21, ani nyè 25 fo nyè 63)

Mali peresidan ka sariyabolisèbèn
 nīmōrō 14, min tara san 1982, zan-
 wuye kalo tile 21, o de bē kōnsèyi
 sigili n'a lataama cogo bē perepe-
 relatigē sariyasun 66 kōnō.

Kōnsèyiw jōyārō, an'u ka baara
 kētaw Mali jōli baaraw la, olu dan-
 tigēlen don komite militèri ka sari-
 yatasèbèn nīmōrō 44 kōnō, min tara
 san 1977, zuluye kalo tile 12, ani
 Mali depite jēkulu ka sariyatasèbèn
 nīmōrō 49 kōnō, min tara san 1982,
 feburuye kalo tile 20.

Nin sariyasèbènw kōnō sariyasunw
 de kunnafoniw dira kōnsèyi konyèw
 la.

forobatōnba (nyè 22 ni nyè 23, ani nyè tōw kōnōna)

O kunnafoni dilen bē tara Udpm
 (n'o ye forobatōnba tōgō ye) sigili
 sariyasèbèn, an'a lataamani sariya-
 sèbèn de kōnō, minnu bē pariti sigi
 kun, n'a labèn cogo, n'a jōyārō,
 an'a ka baara kētaw bē perepere-
 latigē Mali jōli baaraw la.

